

21996A0520(01)

20.5.1996

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

L 120/1

KOOSTÖÖLEPING**Euroopa Atomienergiaühenduse ja Ameerika Ühendriikide vaheline tuumaenergia rahuotstarbelise kasutamise kohta****(96/314/Euratom)**

EUROOPA AATOMIENERGIAÜHENDUS,

edaspidi "ühendus",

ja AMEERIKA ÜHENDRIIKIDE VALITSUS,

edaspidi "Ameerika Ühendriigid",

PREAMBUL

ARVESTADES, ET:

ühendus ja Ameerika Ühendriigid sõlmisid 27. augustil 1958. aastal jõustunud lepingu ja 25. juulil 1960. aastal jõustunud täiendava koostöölepingu, mida on hiljem muudetud;

ühendus ja Ameerika Ühendriigid hindavad varasemat omavahelist koostööd tuumaenergia rahuotstarbelise kasutamise vallas ja soovivad sellist koostööd uuendada, lähtudes võrdõiguslikkusest, vastastikusest kasust ja mõlemapoolsusest, ilma et see piiraks kummagi lepinguosalise vastavaid volitusi;

ühendus ja Ameerika Ühendriigid on veendunud, et tugevdades ja edendades omavahelist partnerlust võrdsetel alustel, aitavad nad kaasa nii jätkuvalle rahvusvahelisele stabiilsusele kui ka poliitilisele ja majanduslikule arengule;

tuumaenergia kasutamine elektrienergia tootmiseks, tuumatööstuse areng ning vastavate tervishoidu, ohutust, tuumaenergia rahuotstarbelist kasutamist ja keskkonnakaitset käsitlevate seaduste ja määrustega tagatud turvalisus on ühenduses, selle liikmesriikides ja Ameerika Ühendriikides saavutanud võrdväärselt kõrge taseme;

on vaja kindlaks määrata ühenduse ja Ameerika Ühendriikide vahelise tuumakaupade veo tingimused, tagada selliste kaupade vaba liikumise nõude jätkuv täitmine ühenduses ning vältida sekkumist nii ühenduse ja Ameerika Ühendriikide tuumaprogrammidesse kui ka nende rahvusvahelistesse kaubandussuhetesse;

kõik ühenduse liikmesriigid ja Ameerika Ühendriigid on tuumarelvale leviku tõkestamise lepingu (edaspidi "tõkestamislepingu") osalised;

ühendus, selle liikmesriigid ja Ameerika Ühendriigid on võtnud endale kohustuse tagada, et tuumaenergia uuringud, areng ja kasutamine rahuotstarbelistel eesmärkidel toimuksid kooskõlas nimetatud lepingu eesmärkidega;

tuumaenergiaalaseid kaitsemeetmeid kohaldatakse ühenduses vastavalt Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule;

ühendus, selle liikmesriigid ja Ameerika Ühendriigid kinnitavad, et toetavad Rahvusvahelist Tuumaenergiaagentuuri (edaspidi "IAEA") ja selle kaitsemeetmete süsteemi;

ühendus, selle liikmesriigid ja Ameerika Ühendriigid suhtuvad väga tõsiselt tuumarelvale leviku tõkestamise ja sellega seotud kaitsemeetmete režiimi tugevdamisse;

ühendus, selle liikmesriigid ja Ameerika Ühendriigid suhtuvad väga tõsiselt tuumamaterjali piisavasse füüsilisse kaitsele ning on rahvusvahelise tuumamaterjali füüsilise kaitsmise konventsiooni lepinguosalised;

on soovitatav sobival viisil hõlbustada kaubandust, vahetust ja koostööd tööstus- ja kaubandustasandil, sealhulgas rahumeelset koostööd kolmandate isikutega vastavalt tõkestamislepingu IV artiklile;

lisaks sellele on soovitatav luua teabevahetuse ning lepinguosaliste omavaheliste konsultatsioonide raamistik ühist huvi pakkuvate tuumaenergiaalaste küsimuste arutamiseks;

koostöö peaks laienema ka tuumaalasele uurimistööle, tuumaohutuse arendamisele ning kiirguskaitse reguleerimise ja toimimise aspektidele;

sellistes valdkondades nagu ohutus, kiirguskaitse, tervishoid ja keskkond ning kaitsemeetmed võib tuuma lõhustumist käsitleva koostöö suhtes uurimis- ja arendustegevuse alal kohaldada konkreetseid ühenduse ja Ameerika Ühendriikide vahelisi lepinguid;

ühendus ja Ameerika Ühendriigid aitavad kaasa rahvusvahelisele koostööle juhitava termotuumasünteesi alal ja eelkõige rahvusvahelise katsetermotuumareaktori (ITER) tegevusele;

tuumaenergiaalase koostöö lepingud, mis on sõlmitud ühelt poolt Ameerika Ühendriikide ja teiselt poolt Austria Vabariigi, Hispaania Kuningriigi, Portugali Vabariigi, Rootsi Kuningriigi ja Soome Vabariigi vahel enne nimetatud Euroopa riikide ühinemist Euroopa Ühendusega, on otstarbekas lõpetada käesoleva lepingu jõustumisega;

samuti on Ameerika Ühendriigid valmis lõpetama igasugused tuumaenergiaalase koostöö lepingud kolmandate riikidega, mis tulevikus ühendusega ühinevad,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

Artikkel 1

B) mõlemapoolset huvi pakkuvad ja mõlema lepinguosalise pädevusse kuuluvad tuumaohutusega seotud küsimused, nagu on sätestatud artiklis 2;

Koostöö ulatus

C) isikute ja ettevõtjate vahelise teabevahetuse ja koostöö soodustamine tööstus- ja kaubandustasandil;

1. Lepinguosalised võivad tuumaenergia rahuotstarbelisel kasutamisel teha koostööd järgmistes valdkondades:

A) tuuma lõhustumist käsitlev uurimis- ja arendustegevus tingimustel, milles lepinguosalised võivad kokku leppida;

D) vastavalt käesoleva lepingu sätetele lepinguosaliste vahelised mittetuumamaterjali, tuumamaterjali ja -seadmete tarned ning

kütusetsükliga seotud teenuste osutamine kas kasutamiseks lepinguosalistele või kolmandatele riikidele või nende kasuks;

E) teabe vahetamine tuumaenergiaalastes olulistes rahvusvahelistes küsimustes, nagu arengu soodustamine rahvusvaheliste tuumaenergiaalaste kaitsemeetmete ja tuumarelvade leviku tõkestamise vallas mõlemapoolset huvi pakkuvates ja mõlema lepinguosalise pädevusse kuuluvates valdkondades, kaasa arvatud ohutusküsimuste ning tuumaenergia ja keskkonna vastastikuse mõju alane koostöö IAEAga;

F) juhitav termotuumasüntees, sealhulgas mitmepoolsed projektid;

G) muud vastastikust huvi pakkuvad valdkonnad.

2. Käesolevas artiklis nimetatud koostöö võib toimuda nii lepinguosaliste vahel kui ka nende vastaval territooriumil paiknevate isikute ja ettevõtjate vahel.

Artikkel 2

Koostöö tuumaenergiaalase uurimis- ja arendustegevuse alal

1. Lepinguosalised võivad teha koostööd tuumaenergiaalase uurimis- ja arendustegevuse alal, mis hõlmavad järgmisi tegevusi, kuivõrd need kuuluvad lepinguosaliste vastavate tuumaenergiaalastesse uurimis- ja arendustegevuse programmidesse:

a) tuumaohutus, sealhulgas kiirguskaitse reguleerimise ja toimimise seotud aspektid;

b) tuumaenergia arendamine, muuhulgas uusi reaktoreid käsitlev uurimistöö, tuumarajatiste tegevuse lõpetamine, jäätmete käitlemise ja kõrvaldamise kiirgusohutust käsitlev uurimistöö ning tuumaenergia ja keskkonna vastastikune mõju;

c) tuumaenergiaalased kaitsemeetmed;

d) juhitavat termotuumasünteesi käsitlevad teadusuuringud, muuhulgas kahepoolne tegevus ja osalemine mitmepoolsetes projektides, nagu näiteks rahvusvaheline katsetermotuumareaktor (ITER).

2. Käesoleva artikli kohane koostöö võib hõlmata väljaõpet, töötajate vahetamist, kohtumisi, proovide, materjalide ja seadmete vahetamist ning tasakaalustatud osalemist ühisuuringutes ja -projektides, kuid ei pruugi sellega piirduda.

3. Lepinguosaliste asjaomased asutused võivad käesoleva artikli rakendamisel saadud andmeid, mis nende arvates peaksid olema avalikkusele kättesaadavad, levitada konsolideeritult või muul asjakohasel kujul vastavalt B lisas sätestatud suunistele.

Artikkel 3

Koostöö tööstuse ja kaubanduse vallas

Vastavalt tõkestamislepingu IV artikli sätetele kohustuvad lepinguosalised soodustama võimalikult täieulatuslikku seadmete, materjalide ning teaduslike ja tehnoloogiliste teadmiste vahetamist tuumaenergia rahuotstarbeliseks kasutamiseks. Selleks hõlbustavad lepinguosalised vastavalt vajadusele tuumaenergiaalast koostööd hõlmavaid kaubandussuhteid isikute ja ettevõtjate vahel.

Selline koostöö võib hõlmata järgmist, kuid ei pruugi sellega piirduda:

— investeringud,

— ühissettevõtted,

— keskkonnanäppemised tööstus- ja kaubandustasandil,

— kauplemine tuumamaterjali, mittetuumamaterjali ning tehniliste ja eriteenustega, nagu on sätestatud artiklis 4,

— litsentsisüsteem mõlema lepinguosalise territooriumil paiknevate isikute ja ettevõtjate vahel.

Artikkel 4

Tuumenergiaalane kaubandus

1. Lepinguosalised hõlbustavad omavahelist tuumaenergiaalast kaubandust tööstusharu, elektri ja soojuse vaheliste vastastikustes huvides ning vajaduse korral ka kaubandust kolmandate riikide ja ükskõik kumma lepinguosalise vahel kaupade puhul, mille suhtes on kohustusi teise lepinguosalise ees.

2. Kaubanduse, tööstusliku tegevuse või tuumamaterjali liikumise lepinguosaliste territooriumil seotud tegevuslube, kaasa arvatud ekspordi- ja impordilitsentsid ning kolmandatele isikutele antud tegevusloa või nõusolekud, ei kasutata kaubanduse piiramiseks. Asjaomane asutus käsitleb selliste tegevuslubade taotlusi võimalikult kiiresti pärast nende saamist, tekitamata seejuures põhjendamata kulusid. Käesolevast sättest kinnipidamine on otsustav tagada asjakohase halduskorraga.

Artikkel 5

Lepingu reguleerimisalasse kuuluvad tuumakaubad

1. Käesolevat lepingut kohaldatakse lepinguosaliste või nende vastavate isikute või ettevõtjate vahel otse või kolmanda riigi kaudu veetavate mittetuumamaterjali, tuumamaterjali ja -seadmete suhtes alates hetkest, kui need jõuavad vastuvõtva lepinguosalise jurisdiktsiooni all olevale territooriumile, tingimusel et tarniv pool on vastuvõtvale lepinguosalisele kavatsetavast veost kirjalikult teatanud ja vastuvõttev pool on nimetatud teate kättesaamist kirjalikult kinnitanud.

2. Käesolevas artiklis nimetatud mittetuumamaterjali, tuumamaterjali ja -seadmete suhtes kohaldatakse käesoleva lepingu sätteid kuni halduskokkuleppes sätestatud korra kohaselt tehakse kindlaks, et:

- sellised materjalid ja seadmed on vastuvõtva lepinguosalise õigusruumist välja veetud,
- tuumamaterjal või mittetuumamaterjal ei ole enam kaitsemeetmete seisukohast tuumaenergiana kasutatav või et see on taaskasutamiseks osaliselt kõlbmatu või
- kõnealused seadmed ei ole tuumaenergia seisukohast enam kasutuskõlblikud.

Artikkel 6

Kaitsemeetmed

1. Käesoleva lepingu kohaselt nõutavad kaitsemeetmed on samad, mida ühendus kohaldab vastavalt Euratomi asutamislepingule ja IAEA omakorda vastavalt järgmistele kaitsemeetmete lepingutele, kuivõrd need on asjakohased ning võttes arvesse nende võimalikku muutmist ja asendamist, nii kaua, kui tagatakse tõkestamislepinguga nõutav reguleerimisala:

- a) ühenduse, selle tuumarelvavabadest riikidest liikmesriikide ja IAEA vaheline leping, mis jõustus 21. veebruaril 1977;
- b) ühenduse, Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi ja IAEA vaheline leping, mis jõustus 14. augustil 1978;
- c) ühenduse, Prantsusmaa ja IAEA vaheline leping, mis jõustus 12. septembril 1981;
- d) Ameerika Ühendriikide ja IAEA vaheline leping, mis jõustus 9. detsembril 1980.

2. A) Käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud asjaomaseid lepinguid kohaldatakse käesoleva lepingu alusel ühendusse veetud tuumamaterjali ja lõhustuva erimaterjali suhtes, mida kasutatakse või toodetakse seoses sel viisil veetud mittetuumamaterjali, tuumamaterjali või -seadmetega.

B) Käesoleva artikli lõike 1 punktis d nimetatud lepingut kohaldatakse käesoleva lepingu alusel Ameerika Ühendriikidesse veetud tuumamaterjali ja lõhustuva erimaterjali suhtes, mida kasutatakse mis tahes sel viisil veetud mittetuumamaterjalis, tuumamaterjalis või -seadmetes või mille tootmisel viimaseid kasutatakse.

3. Kui ei kohaldata mitte ühtegi lõike 1 punktis a, b või c nimetatud IAEA kaitsemeetmete lepingut,

a) sõlmib ühendus IAEAga kaitsemeetmete kohaldamise lepingu või lepingud, milles sätestatakse samasugune tõhusus ja kohaldamisala, nagu on ette nähtud lõike 1 punktides a, b ja c nimetatud kaitsemeetmete lepingutes, või kui see ei ole võimalik;

b) kinnitab ühendus Ameerika Ühendriikidele, et ühenduses kohaldatakse kaitsemeetmeid, mis tagavad samasuguse tõhuse ja kohaldamisala, nagu on ette nähtud lõike 1 punktides a, b ja c nimetatud kaitsemeetmete lepingutes. Kõnealustest lõigetest tulenevate kohustuste täitmise puhul tunnustavad Ameerika Ühendriigid käesolevaga Euratomi kaitsemeetmete süsteemi ja selle ühenduses toimuva Euratomi asutamislepingu kohase kohaldamise ainulaadset rolli ja olulisust. Seoses sellega pööravad Ameerika Ühendriigid tähelepanu ka sellele, et ühenduse ja selle liikmesriikidega sõlmitud kaitsemeetmete lepingute kohaselt ning edaspidistes rakendusmeetmetes võtab IAEA nõuetekohaselt arvesse muu hulgas ka ühenduse kaitsemeetmete tõhusust, mis võimaldab IAEA l teostada kontrolli väiksemas ulatuses kui muude kaitsemeetmete lepingute alusel, mis käsitlevad samalaadseid tuumarajatisi, milles toodetakse, töödeldakse, kasutatakse või ladustatakse kontrollitavat tuumamaterjali, juhul kui puudub piirkondlik kaitsemeetmete süsteem;

c) juhul kui tekib olukord, kus ühendusel ei ole võimalik selliseid kaitsemeetmeid kohaldada, kehtestavad lepinguosalisel viivitamata kaitsemeetmete korra selliste kaitsemeetmete kohaldamiseks, millega tagatakse samasugune tõhusus ja kohaldamisala, nagu on ette nähtud käesoleva artikli lõike 1 punktides a, b ja c osutatud kaitsemeetmete lepingutes.

4. Kui käesoleva artikli lõike 1 punktis d nimetatud IAEA kaitsemeetmete lepingut ei kohaldata,

a) sõlmivad Ameerika Ühendriigid IAEAg kaitsemeetmete kohaldamise lepingu või lepingud, milles sätestatakse samasugune tõhusus ja kohaldamisala, nagu on ette nähtud käesoleva artikli lõike 1 punktis d osutatud kaitsemeetmete lepingus, või kui see ei ole võimalik,

b) kehtestavad lepinguosalisel viivitamata kaitsemeetmete korra selliste kaitsemeetmete kohaldamiseks, millega tagatakse samasugune tõhusus ja kohaldamisala, nagu on ette nähtud käesoleva artikli lõike 1 punktis d nimetatud kaitsemeetmete lepingus.

Artikkel 7

Rahuotstarbeline kasutamine

1. Käesoleva lepingu alusel tehakse koostööd rahuotstarbeliselt.

2. Käesoleva lepingu kohaselt transporditud mittetuumamaterjali, tuumamaterjali ja -seadmeid ning seoses nendega kasutatavaid või toodetavaid lõhustuvaid erimaterjale ei kasutata tuumalõhke-seadmete ega nendega seotud uurimis- või arendustegevuse jaoks ega sõjalistel eesmärkidel.

Artikkel 8

Kütusetsükliga seotud toimingud

1. Käesoleva lepingu kohaselt teostatud kütusetsükliga seotud toimingute hulka kuuluvad:

A) käesoleva lepingu kohaselt transporditud uraani või sellisel viisil transporditud seadmete abil toodetud või sellistes seadmetes kasutatud uraani rikastamine uraaniisotoobi U-235 suhtes kuni 20 %ni kummagi lepinguosalise jurisdiktsiooni all oleval territooriumil. Niisuguse uraani rikastamine uraaniisotoobi U-235 suhtes üle 20 % ja sel viisil uraaniisotoobi U-235 suhtes üle 20 % rikastatud uraani taasrikastamine võib toimuda vastavalt kirjalikult kokkulepitud tingimustele, mille lepinguosalisel määravad kindlaks konsultatsioonide käigus 40 päeva jooksul pärast ühelt lepinguosaliselt vastavasisuliselt taotluse saamist;

B) sellise plutooniumi, uraan-233, kõrgrikastatud uraani ja kiiritatud tuumamaterjali kiiritamine, mis on transporditud käesoleva lepingu kohaselt või mida kasutatakse või toodetakse

seoses sel viisil transporditud mittetuumamaterjali, tuumamaterjali või -seadmetega;

C) järgmiste ainete edasivedu kolmandatesse riikidesse kooskõlastatud protokollis sätestatud korra kohaselt:

i) käesoleva lepingu kohaselt transporditud väherikastatud uraan, mittetuumamaterjal, seadmed ja lähtematerjalid või käesoleva lepingu kohaselt transporditud tuumamaterjali või -seadmete abil toodetud väherikastatud uraan, mis on mõeldud muudeks kütusetsükliga seotud toiminguteks peale kõrgrikastatud uraani tootmise;

ii) käesoleva lepingu kohaselt transporditud kiiritatud tuumamaterjal või seoses käesoleva lepingu kohaselt transporditud mittetuumamaterjali, tuumamaterjali või -seadmetega kasutatav või toodetav kiiritatud tuumamaterjal, mis on mõeldud ladustamiseks või lõpphoiustamiseks, välja arvatud ümbertöötamine;

iii) muu käesoleva lepingu kohaselt transporditud tuumamaterjal ja käesoleva lepingu kohaselt transporditud mittetuumamaterjali, tuumamaterjali või -seadmete abil toodetud lõhustuv erimaterjal, mis on mõeldud muudeks kütusetsükliga seotud toiminguteks, kaasa arvatud käesoleva artikli lõigetes 2 ja 3 sätestatud toimingud;

D) kiiritusjärgne uuring, mis hõlmab käesoleva lepingu kohaselt transporditud kiiritatud tuumamaterjali või seoses käesoleva lepingu kohaselt transporditud mittetuumamaterjali, tuumamaterjali või -seadmetega kasutatava või toodetava kiiritatud tuumamaterjali keemilise lahustamise ja eraldamise;

E) käesoleva lepingu kohaselt transporditud kiiritatud tuumamaterjali või seoses käesoleva lepingu kohaselt transporditud mittetuumamaterjali, tuumamaterjali või -seadmetega kasutatava või toodetava kiiritatud tuumamaterjali käitlemine, ladustamine ja lõpphoiustamine.

2. Käesoleva lepingu kohaselt võib mõlema lepinguosalise jurisdiktsiooni alla kuuluval territooriumil paiknevates rajatistes, mis kuuluvad A lisas esitatud üldisse rahuotstarbelisse tuumaprogrammi, teostada järgmisi kütusetsükliga seotud toiminguid:

A) käesoleva lepingu kohaselt transporditud tuumamaterjali või seoses käesoleva lepingu kohaselt transporditud

mittetuumamaterjali, tuumamaterjali või -seadmetega kasutava või toodetava tuumamaterjali ümbertöötamine;

Artikkel 9

Rahvusvaheliste kohustuste vahetamine

- B) sellise plutooniumi, uraan-233 ja kõrgrikastatud uraani esinemisvormi või sisalduse muutmine, mis on transporditud käesoleva lepingu kohaselt või mida kasutatakse või toodetakse seoses sel viisil transporditud mittetuumamaterjali, tuumamaterjali või -seadmetega.

Lepinguosalised kehtestavad kiirmenetluse, mida kohaldatakse siis, kui tuumamaterjalile tahetakse kohaldada käesolevat lepingut või kui tuumamaterjal tahetakse käesoleva lepingu reguleerimisalast välja arvata. Nimetatud menetlus sisaldab sätteid rahvusvaheliste kohustuste vahetamise kohta ja need nähakse ette artikli 16 lõikes 1 sätestatud halduskokkuleppega.

3. Järgmisi tuumamaterjale:

Artikkel 10

Lepingu rakendamine

- i) käesoleva lepingu kohaselt transporditud plutoonium, uraan-233 ja kõrgrikastatud uraan, kui need ei sisaldu kiiritatud tuumkütuses;

1. Käesoleva lepingu tingimusi rakendatakse heas usus ning mõlema lepinguosalise rahvusvahelisi ja siseriiklikke õigustatud kaubandushuve asjakohaselt arvesse võttes.

- ii) käesoleva lepingu kohaselt transporditud tuumamaterjalist taastatud plutoonium, uraan-233 ja kõrgrikastatud uraan;

2. Käesolevat lepingut rakendatakse nii, et oleks võimalik:

- iii) käesoleva lepingu kohaselt transporditud seadmetes kasutatud tuumamaterjalist taastatud plutoonium, uraan-233 ja kõrgrikastatud uraan,

- a) vältida tuumaenergiaalaste toimingute takistamist või edasilükkamist mõlema lepinguosalise territooriumil;

võib ladustada rajatistes, mille suhtes kohaldatakse alati vähemalt sellisel tasemel füüsilist kaitset, nagu on sätestatud IAEA dokumendi INFCIRC 254/REV 1/osa 1 (tuumaenergiaalase transpordi suunised) C lisas, võttes arvesse selle võimalikku muutmist või vastuvõtmist lepinguosaliste ja ühenduse liikmesriikide poolt.

- b) vältida sekkumist sellistesse toimingutesse;

- c) see oleks kooskõlas selliste toimingute majanduslikult tasuva ja turvalise teostamise eelduseks olevate aruka juhtimise tavade;

Kumbki pool koostab selliste rajatiste loetelu, mis on teisele lepinguosalisele kättesaadavad. Lepinguosalise loetelu jääb konfidentsiaalseks, kui kõnealune pool seda soovib. Kumbki pool võib oma loetelu muuta, teatades sellest kirjalikult teisele lepinguosalisele ja saades selle kohta kirjaliku kinnituse. Kõnealune kinnitus tuleb anda hiljemalt 30 päeva jooksul pärast teate kättesaamist ja see sisaldab ainult teadaannet teatise kättesaamise kohta.

- d) võtta täielikult arvesse ühenduse ja Ameerika Ühendriikide tuumaenergiaprogrammide pikaajalisi vajadusi.

Kui on põhjust uskuda, et käesoleva lõike sätteid ei täideta täies ulatuses, võib viivitamata nõuda konsultatsioonide alustamist.

3. Käesoleva lepingu sätteid ei kasutata selleks, et:

- a) tagada ebaõiglasi tööstus- või kaubandussoodustusi või piirata kaubavahetust ühe lepinguosalise isikuid ja ettevõtjaid kahjustavalt või takistada nende rahvusvahelisi või siseriiklikke kaubandus- või tööstushuve;

Pärast selliseid konsultatsioone tagab kumbki pool viivitamata parandusmeetmete võtmise. Niisugused meetmed on piisavad selleks, et taastada kõnealuses rajatistes eespool nimetatud füüsilise kaitse tase. Kui seda ei ole võimalik teha, viiakse kõnealune tuumamaterjal ladustamiseks mõnda teise loetelus nimetatud asjakohasesse rajatisse.

- b) sekkuda kummagi lepinguosalise tuumaenergiapoliitikasse või -programmidesse, ega selleks, et tõkestada tuumaenergia rahuotstarbelise kasutamise soodustamist;

- c) piirata tuumamaterjali, mittetuumamaterjali ja tuumaseadmete vaba liikumist ühenduse territooriumil.

4. Võimalikest kolmandate isikutega sõlmitud tuumaenergiaalase koostöö lepingutest tulenevate õiguste kasutamisel võtab kumbki lepinguosaline asjakohaselt arvesse teise lepinguosalise õigustatud

kaubandushuve; probleemide tekkimise korral võib kumbki pool teha ettepaneku alustada konsultatsioone, mida alustatakse 40 päeva jooksul vastavalt artikli 12 sätetele.

Artikkel 11

Füüsiline kaitse

1. Käesoleva lepingu kohaselt transporditud tuumamaterjali või seoses käesoleva lepingu kohaselt transporditud mittetuumamaterjali, tuumamaterjali või -seadmetega kasutatava või toodetava lõhustuva erimaterjali suhtes kohaldatakse piisavaid füüsilise kaitse meetmeid.

2. Selliste füüsilise kaitse meetmete tase vastab kriteeriumidele, mis on sätestatud IAEA dokumendi INFCIRC 254/REV 1/osa 1 (tuumaenergiaalase transpordi suunised) C lisas, võttes arvesse selle võimalikku muutmist või vastuvõtmist lepinguosaliste ja ühenduse liikmesriikide poolt. Lisaks nimetatud dokumendile viitavad ühenduse liikmesriigid, Euroopa Ühenduste Komisjon (olevalt asjaoludest) ja Ameerika Ühendriigid kõnealuste meetmete kohaldamisel soovitudele, mis on sätestatud IAEA tuumamaterjali füüsilist kaitset käsitlevas dokumendis INFCIRC 225/REV 3, võttes arvesse selle võimalikku muutmist või vastuvõtmist lepinguosaliste ja ühenduse liikmesriikide poolt.

3. Käesoleva lepingu reguleerimisalasse kuuluva tuumamaterjali rahvusvahelise veo suhtes kohaldatakse rahvusvahelise tuumamaterjali füüsilise kaitse konventsiooni (INFCIRC 274/REV 1) sätteid, võttes arvesse nende võimalikku muutmist või vastuvõtmist lepinguosaliste ja ühenduse liikmesriikide poolt.

Artikkel 12

Konsulteerimine ja vahekohtumenetlus

1. Lepinguosalised konsulteerivad teineteisega ükskõik kumma lepinguosalise taotluse korral, selleks et edendada käesoleva lepingu kohast koostööd ja tagada lepingu tulemuslik rakendamine. Selleks luuakse ühiskomitee. Kõnealune komitee peab konsultatsioone ka vastastikust huvi pakkuvates tuumaenergiaalastes ja muudes käesolevas lepingus kavandatud koostööga seotud olulistest küsimustes. Luuakse tehniline ühistöörühm, kes annab aru ühiskomiteele ja kes peab tagama artiklis 16 nimetatud halduskokkuleppe nõuete täitmise.

2. Lepinguosalised peavad ükskõik kumma lepinguosalise taotluse korral konsultatsioone mis tahes küsimuses, mis tuleneb käesoleva lepingu tõlgendamisest või kohaldamisest.

3. Kõik käesoleva lepingu tõlgendamisel või kohaldamisel tekkinud vaidlused lahendatakse läbirääkimiste, vahenduse, lepitamise või muu samalaadse menetluse abil või juhul, kui mõlemad lepinguosalised sellega nõus on, esitatakse see vahekohtusse, mis koosneb kolmest käesoleva artikli sätete kohaselt ametisse nimetatud vahekohtunikust. Kumbki pool nimetab ametisse ühe vahekohtuniku ja kaks kõnealust vahekohtunikku valivad kolmanda, kes ei ole ei Ameerika Ühendriikide ega ühegi ühenduse liikmesriigi kodanik ning kes hakkab vahekohtu esimeheks. Kui 30 päeva jooksul pärast vahekohtu moodustamise avalduse esitamist ei ole üks lepinguosalistest vahekohtunikku ametisse nimetanud, võib teine pool nõuda, et vahekohtuniku nimetaks ametisse Rahvusvahelise Kohtu president. Sama menetlust kohaldatakse ka siis, kui 30 päeva jooksul pärast teise vahekohtuniku määramist või ametissenimetamist ei ole valitud kolmandat vahekohtunikku, tingimusel et sel viisil ametisse nimetatav kolmas vahekohtunik ei ole ei Ameerika Ühendriikide ega ühegi ühenduse liikmesriigi kodanik. Kõigiks otsusteks on vaja kahe vahekohtuniku nõusolekut. Vahekohtumenetluse määrab kindlaks vahekohus. Vahekohtu otsused on lepinguosaliste jaoks siduvad.

Artikkel 13

Peatamine ja lõpetamine

A. Asjaolud

1. Kui üks lepinguosalistest või mõni ühenduse liikmesriik pärast käesoleva lepingu jõustumist:

a) rikub oluliselt käesoleva lepingu artikli 4, 5, 6, 7, 10 või 11 põhisätteid või on vastu käesoleva lepingu artiklis 12 osutatud vahekohtu otsusele või

b) võtab meetmeid, mille tagajärjel ta rikub märkimisväärselt oma käesolevast lepingust tulenevaid kohustusi, kaasa arvatud käesolevas lepingus kavandatud tuumaenergiaalase kaubavahetuse ennetamine,

on teisel lepinguosalisel õigus loobuda edasisest koostööst käesoleva lepingu alusel või peatada või lõpetada käesolev leping teravikuna või osaliselt. Lisaks sellele on teisel lepinguosalisel sama õigus juhul, kui üks lepinguosalistest peatab oma nõusoleku artikli 8 lõikes 2 osutatud toimingutele kooskõlastatud protokollis punktis 8. A nimetatud põhjustel, kaasa arvatud olukorrad, mis ei ole niisama tõsised või tõsisemad kui kooskõlastatud protokollis punktis 8. A alapunktis a või b ettenähtud olukorrad.

2. Kui üks lepinguosalistest või mõni ühenduse liikmesriik pärast käesoleva lepingu jõustumist lõpetab või tühistab kaitsemeetmete lepingu agentuuriga ja niiviisi lõpetatud või tühistatud lepingut ei asendata samaväärse kaitsemeetmete lepinguga, kui see on otstarbekas ja asjakohane, on teisel lepinguosalisel õigus nõuda käesoleva lepingu kohaselt transporditud mittetuumamaterjali, tuumamaterjali või -seadmete ja seoses nendega toodetud lõhustuva erimaterjali tagastamist osaliselt või tervikuna.

3. Kui ühendus või ühenduse tuumarelvavaba liikmesriik lõhkab tuumalõhkeseadme, on Ameerika Ühendriikide valitsusel õigus tegutseda nii, nagu on sätestatud käesoleva artikli lõikes 2.

4. Kui ühenduse tuumariigist liikmesriik lõhkab tuumalõhkeseadme, kasutades käesoleva lepingu reguleerimisalasse kuuluvat materjali või seadet, on Ameerika Ühendriikide valitsusel õigus tegutseda nii, nagu on sätestatud käesoleva artikli lõikes 2.

5. Kui Ameerika Ühendriigid lõhkavad tuumalõhkeseadme, kasutades käesoleva lepingu reguleerimisalasse kuuluvat materjali või seadet, on ühendusel õigus tegutseda nii, nagu on sätestatud käesoleva artikli lõikes 2.

B. Rakendamine

6. Enne kui üks lepinguosalistest otsustab võtta meetmeid vastavalt lõigetele 1–5, konsulteerivad lepinguosalised parandusmeetmete võtmise üle ja kaaluvad hoolikalt selliste meetmete mõju, võttes arvesse vajadust võtta muid tarvilikke abinõusid, et tagada eelkõige tarnete turvalisus ja järjepidevus, samuti asendamiseks vajalik aeg ning kolmandate riikide ja nende tööstusüksuste suhtes võetud kohustuste täitmine.

7. Enne käesoleva artikli alusel meetmete võtmist kaaluvad lepinguosalised, kas selliste meetmete võtmise põhjuseks on tahtlikud asjaolud.

8. Käesoleva artikli põhjal võetakse meetmeid ainult siis, kui teine pool ei võta parandusmeetmeid mõistliku aja jooksul pärast konsultatsioone.

9. Kui üks lepinguosalistest kasutab käesoleva artikli lõigetest 2–5 tulenevat õigust nõuda materjali või seadmete tagastamist, kompenseerib ta enne nende äraviimist teise lepinguosalise territooriumilt või kontrolli alt teisele lepinguosalisele viivitamata nende

õiglase turuväärtuse ja sellise äraviimisega tekitatud kulud. Kui nõutakse tuumakaupade tagastamist, otsustavad lepinguosalised ühiselt asjaomase tuumakaupade koguse, võttes arvesse kaasnevaid asjaolusid. Lepinguosalised tagavad, et seoses nimetatud kaupade tagastamisega võetakse vastavalt kehtivatele kohustustele täies ulatuses kõik turvalisus-, kiirguskaitse- ja füüsilise kaitse meetmed, et ei tekitata põhjendamatuid riske ning et tuumakaupade tagastatakse lepinguosaliste kõigi asjaomaste seaduste ja määruste kohaselt.

Artikkel 14

Kestus ja muutmine

1. Käesolev leping jõustub kuupäeval, mil lepinguosalised vahetatud diplomaatiliste nootidega teatavad teineteisele, et nad on lõpetanud lepingu jõustumiseks vajalikud siseriiklikud menetlused.

2. Käesolev leping kehtib kolmkümmend aastat ning seejärel jääb see kehtima viieaastaste lisaajavahemike kaupa. Kumbki pool võib käesoleva lepingu lõpetada, teatades sellest teisele lepinguosalisele kuus kuud enne esialgse kolmekümne aasta pikkuse kehtivusaja lõppu või kuus kuud enne viieaastase lisaajavahemiku lõppu.

3. Ka käesoleva lepingu lõpetamise või peatamise korral jäävad jõusse selle artiklist 6 ja 7, artikli 8 lõike 1 punktist C ja artiklist 11 ning kooskõlastatud protokoll punktide 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11 ja 12 tulenevad õigused ja kohustused.

4. Kui üks lepinguosalistest esitab teisele lepinguosalisele lõikes 2 sätestatud kirjaliku teatise või peatab või lõpetab käesoleva lepingu artikli 13 lõike 1 kohaselt, alustavad lepinguosalised võimalikult kiiresti, kuid hiljemalt ühe kuu jooksul, konsultatsioone selleks, et ühiselt otsustada, kas lisaks käesoleva artikli lõikes 3 osutatud õigustele ja kohustustele jäävad kehtima veel muud käesolevast lepingust, eelkõige artikli 8 lõike 1 punktide A, B ja D või artikli 8 lõigetest 2 ja 3 ning nendega seotud kooskõlastatud protokollist tulenevad kohustused ja õigused.

5. Kui lepinguosalised ei jõua lõike 4 kohaselt ühisele otsusele,

a) kohaldatakse artikli 20 lõikes 1 kirjeldatud tuumamaterjali varuga samaväärsete koguste ja artikli 20 lõikes 2 kirjeldatud seadmete suhtes jätkuvalt artikli 8 lõike 1 punktide A, B ja D,

artikli 8 lõigete 2 ja 3 ning nendega seotud kooskõlastatud protokollis sätteid, kuid ainult sellises ulatuses, mis vastab artiklis 19 osutatud lepingute reguleerimisalale.

b) Küsimused selle kohta, kas lisaks käesoleva artikli lõikes 3 ja käesoleva lõike punktis a osutatud õigustele ja kohustustele jäävad punktis a nimetatata tuumamaterjali ja -seadmete ning kõigi mittetuumamaterjalide suhtes kehtima veel muud õigused ja kohustused, esitatakse vastavalt artikli 12 lõikele 3 moodustatud vahekohtule. Vahekohus teeb oma otsuse, lähtudes rahvusvahelise õiguse eeskirjade ja põhimõtete, eelkõige rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsiooni kohaldamisest.

c) Kui vahekohus otsustab, et käesoleva artikli lõikes 3 nimetatata õigused ja kohustused ei jää kehtima mittetuumamaterjali, tuumamaterjali ja -seadmete suhtes, mille puhul kohaldatakse punktis b vastavat vahekohtumenetlust, on mõlemal lepinguosalisel õigus artikli 13 lõikes 9 sätestatud korras nõuda, et selline mittetuumamaterjal, tuumamaterjal ja -seadmed tagastataks teise lepinguosalise territooriumilt käesoleva lepingu lõppemise päeval.

d) Käesolev leping jääb jõusse, kuni lepinguosalisel jõuavad ühisele otsusele või kuni vahekohus ei ole oma otsust esitanud, hoolimata lõike 2 kohaselt esitatud kirjalikust teatest.

6. Lepinguosalisel võivad ükskõik kumma lepinguosalise taotluse korral konsulteerida käesoleva lepingu võimalike muudatuste üle eelkõige selleks, et võtta arvesse tuumaenergiaalaste kaitsemeetmete rahvusvahelist arengut. Lepinguosaliste nõusolekul võib käesolevat lepingut muuta. Muudatused jõustuvad kuupäeval, mil lepinguosalisel vahetatud diplomaatiliste nootidega teineteisele teatavad, et nad on lõpetanud muudatuse jõustumiseks vajalikud siseriiklikud menetlused.

Artikkel 15

Kattuvad kohustused

1. Lepinguosalisel püüavad vältida mitme rahvusvahelist kaubavahetust käsitleva lepingu kohaldamise tagajärjel omavahel kattuvate tuumamaterjali käsitlevatest kohustustest tulenevaid probleeme.

2. Lepinguosalisel soodustavad mitmepoolseid konsultatsioone vastastikküsimuste lahendamiseks rahvusvahelisel tasandil.

Artikkel 16

Halduskokkulepe

1. Lepinguosaliste asjaomased ametiasutused sõlmivad käesoleva lepingu sätete tulemusliku rakendamise tagamiseks halduskokkuleppe.

2. Käesoleva lepingu reguleerimisalasse kuuluva tuumamaterjali suhtes kehtivad vahetatavuse, võrdväärsuse ja proportsionaalsuse põhimõtted ning üksikasjalikud sätted nähakse ette halduskokkuleppega.

3. Käesoleva artikli kohaselt sõlmitud halduskokkulepet võib muuta lepinguosaliste asjaomaste ametiasutuste kirjalikul nõusolekul.

Artikkel 17

Intellektuaalomand

1. Lepinguosalisel kohaldatakse käesoleva lepingu raames loodud või üle antud intellektuaalomandi ja tehnoloogia suhtes intellektuaalomandi ja tehnoloogiaseadustega käsitlevaid rahvusvahelisi eeskirju, mille mõlemad on vormiliselt heaks kiitnud.

2. Käesoleva lepingu kohaselt loodud või üle antud intellektuaalomandi ja tehnoloogia suhtes kohaldatakse B lisas.

3. Lepinguosalisel tagavad, et nende poolt vastavalt B lisale sõlmitud üksiklepingud on kooskõlas käesoleva lepinguga ja kõigi muude tundlikkude või konfidentsiaalset tuumaenergiaalast teavet käsitlevate eeskirjadega, milles lepinguosalisel võivad kokku leppida.

Artikkel 18

Lisade tähendus

Lisad on käesoleva lepingu lahutamatu osa, kui ei ole selgelt sätestatud teisiti, hõlmab viide käesolevale lepingule ka selle lisasid.

Artikkel 19

Kehtivate lepingute lõpetamine

1. Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Ameerika Ühendriikide vaheline leping, mis jõustus 27. augustil 1958. aastal, lõpetatakse

käesoleva lepingu jõustumisega. 25. juulil 1960. aastal jõustunud Ameerika Ühendriikide ja Euroopa Aatomienergiaühenduse (Euratom) vaheline täiendav koostööleping, mida on seejärel muudetud, aegub, nagu on sätestatud kõnealuse lepingu VI artiklis, või lõpeb käesoleva lepingu jõustumisega olenevalt sellest, kumb sündmus leiab aset varem.

2. Kahepoolsed tuumaenergiaalase koostöö lepingud, mille Ameerika Ühendriigid on sõlminud 11. juulil 1969. aastal Austria Vabariigiga, 20. märtsil 1974. aastal Hispaania Kuningriigiga, 16. mail 1974. aastal Portugali Vabariigiga, 19. detsembril 1983. aastal Rootsi Kuningriigiga ja 2. mail 1985. aastal Soome Vabariigiga, lõpevad käesoleva lepingu jõustumisega. Sellistest lepingutest tulenevad tuumatarnega seotud õigused ja kohustused asendatakse käesolevas lepingus sätestatud õiguste ja kohustustega.

3. Ameerika Ühendriikide ja mis tahes kolmanda, pärast käesoleva lepingu jõustumist ühendusega ühineva riigi vahel sõlmitud tuumaenergiaalase koostöö lepingust tulenevad tuumatarnega seotud õigused ja kohustused asendatakse käesolevas lepingus sätestatud õiguste ja kohustustega, kui kõnealune riik on ühinenud ühendusega. Muude tuumaenergiaalase koostöö valdkondadega seotud õigused ja kohustused sätestatakse ühenduse, Ameerika Ühendriikide ja asjaomase kolmanda riigi vaheliste läbirääkimiste käigus vastavalt Euratomi asutamislepingu artikli 106 sätetele.

Artikkel 20

Varu algjääk

1. Käesoleva lepingu sätteid kohaldatakse tuumamaterjali varu suhtes, mis kuulusid varem artiklis 19 nimetatud lepingute reguleerimisalasse, alates selliste lepingute lõpetamise kuupäevast.

2. Käesoleva lepingu sätteid kohaldatakse artiklis 19 nimetatud lepingute kohaselt veetud tuumaseadmete ja mittetuumamaterjali suhtes ainult sellises ulatuses, mis vastab kõnealuste lepingute reguleerimisalale.

3. Lepinguosaliste asjaomased asutused peavad artiklis 19 nimetatud lepingute reguleerimisalasse kuuluva tuumamaterjali, tuumaseadmete ja mittetuumamaterjali varud heaks kiitma.

Artikkel 21

Mõisted

Käesolevas lepingus kasutatakse järgmisi mõisteid.

1. *Lepinguosalised* — Ameerika Ühendriikide valitsus ja Euroopa Aatomienergiaühendus.

2. a) *Ühendus* — nii

i) Euroopa Aatomienergiaühenduse (Euratomi) asutamislepinguga loodud juriidiline isik, kes on käesoleva lepingu osaline, kui ka

ii) territoorium, mille suhtes kohaldatakse Euratomi asutamislepingut;

b) *ühenduse piires* — territooriumil, mille suhtes kohaldatakse Euratomi asutamislepingut;

c) *väljaspool ühendust* — eelmise mõiste vastand.

3. *Asjaomane ametiasutus* — Ameerika Ühendriikide puhul Riigidepartemang ja ühenduse puhul Euroopa Komisjon või muu selline ametiasutus, millest asjaomane pool võib mis tahes ajal teisele lepinguosalisele teatada.

4. *Tuumaseade* — iga reaktor kui terviklik üksus, välja arvatud reaktorid, mis on mõeldud või mida kasutatakse peamiselt plutooniumi või uraan-233 valmistamiseks, või mis tahes muu lepinguosaliste asjaomaste asutuste ühiselt nimetatud seade.

5. *Mittetuumamaterjal* — raske vesi või muu materjal, mida saab reaktoris kasutada kiirete neutronite aeglustamiseks ja mis suurendab tuuma täiendava jagunemise tõenäosust ning mille määravad kindlaks lepinguosaliste asjaomased asutused.

6. *Tuumamaterjal* — 1) lähtematerjal ja 2) lõhustuv erimaterjal. *Lähtematerjal* — looduses esinevate isotoopide segu sisaldav uraan; kahandatud isotoobi 235 sisaldusega uraan; toorium; ükskõik milline eespool nimetatud aine metallisulami, keemilise ühendi või kontsentradi kujul; mis tahes muu aine, mis sisaldab üht või mitut eespool nimetatud ainet sellises kontsentratsioonis, nagu IAEA juhatajate nõukogu teatava aja tagant kindlaks määrab; muud sellised ained, mille võib kindlaks määrata agentuuri juhatajate nõukogu või milles võivad kokku leppida mõlema lepinguosalise asjaomased ametiasutused. *Lõhustuv erimaterjal* — plutoonium, uraan-233, uraaniisotoopide U-233 ja U-235 suhtes rikastatud uraan, iga aine, mis sisaldab ühte või mitut eespool nimetatud ainet, ja muud sellised ained, mille võib kindlaks määrata agentuuri juhatajate nõukogu või milles võivad kokku leppida mõlema lepinguosalise asjaomased ametiasutused. "Lõhustuv erimaterjal" ei hõlma "lähtematerjale". Kõik agentuuri põhikirja XX artikli põhjal või muul viisil tehtud agentuuri juhatajate nõukogu otsused, millega muudetakse

“lähtematerjalina” või “lõhustuva erimaterjalina” käsitatavate ainete loetelu, on käesoleva lepingu kohaselt jõustatavad ainult juhul, kui kumbki käesoleva lepingu pool on teisele lepinguosalisele kirjalikult teatanud, et ta kiidab sellised muudatused heaks.

7. *Kõrgrikastatud uraan* — uraaniisotoobi U-235 suhtes üle 20 % rikastatud uraan (ja/või uraan-233); *väherikastatud uraan* — uraaniisotoobi U-235 suhtes kuni 20 %ni rikastatud uraan (ja/või uraan-233).

8. Järgmised mõisted on seotud artikliga 17 ja B lisaga:

— *koostöö* — iga käesoleva lepingu kohane ühistegevus, mis hõlmab ka ühist teadustööd,

— *teave* — teaduslikud või tehnilised andmed ning ühisest teadustööst tulenevad teadus- ja arendustöö tulemused või meetodid ning kogu muu teave, mille edastamist või vahetamist peetakse vajalikuks vastavalt käesolevale lepingule või selle alusel tehtava teadustöö kohaselt,

— *ühine teadustöö* — teadustöö, millega tegelevad ühiselt kas otse lepinguosalisel või neid esindavad isikud, juriidilised isikud, teadusasutused või muud lepinguosalise määratud organid või osaliste ühine teadustöö,

— *osaline* — isik, juriidiline isik, teadusasutus või muu ühisest teadustöös osalev isik, kes ei esinda kumbagi poolt.

9. *Isikud ja ettevõtjad* — kõik füüsilised isikud ja ettevõtjad või ametiasutused, kes tegutsevad käesoleva lepingu reguleerimisalasse kuulavas valdkonnas ainult või osaliselt ühenduse piires või Ameerika Ühendriikide territooriumil, olenemata nende avalik-õiguslikust või eraõiguslikust staatusest.

10. *Esinemismuutmine või sisalduse muutmine* — plutooniumi, kõrgrikastatud uraani või uraan-233 muundamine või plutooniumi, kõrgrikastatud uraani või uraan-233 sisaldava tuumkütuse tootmine; see ei hõlma kiiritusjärgseid uuringuid, millega kaasneks keemiline lahustamine või eraldamine, kütusemoodulite demonteerimine või remonteerimine, kiiritamine, ümbertöötamine või rikastamine.

11. *Hoidla* — iga rajatis (või rajatise mis tahes osa, mis on artikli 8 lõikes 3 nimetatud loetellu arvatud), mille esmane eesmärk ja ülesanne on artikli 8 lõike 3 punktides i, ii ja iii nimetatud tundlike tuumamaterjalide eraldatud ladustamine piisavale kontrollile, turvalisusele ja kaitsemeetmetele vastavates tingimustes ning vastavalt artikli 11 lõikes 2 kirjeldatud füüsilisele kaitsele.

Selle kinnituseks on Ameerika Ühendriikide valitsuse ja Euroopa Aatomienergiaühenduse poolt selleks nõuetekohaselt volitatud esindajad käesolevale lepingule alla kirjutanud.

KOOSKÕLASTATUD PROTOKOLL

Ameerika Ühendriikide ja ühenduse vahel täna allakirjutatud tuumaenergia rahuotstarbelist kasutamist käsitleva koostöölepingu üle peetud läbirääkimiste käigus jõuti järgmistele seisukohtadele, mis on lepingu lahutamatud osad.

A. Rahuotstarbelised eesmärgid

1. Lepinguosalised lepivad kokku, et artikli 7 puhul hõlmavad "rahuotstarbelised eesmärgid" elektrienergia tarbimist sõjaväebaasis mis tahes elektrivõrgust ja radioaktiivsete isotoopide tootmist sõjaväehaiglas meditsiiniliseks kasutamiseks.

B. Kütusetsükliga seotud toimingud

2. Käesoleva lepingu jõustumisel vahetavad lepinguosalised nimekirjad, milles on loetletud need kolmandad riigid, kuhu teine pool võib teostada artikli 8 lõike 1 punkti C alapunkti i kohast edasivedu. Jätkuvalt sellisesse nimekirja kuulumise eelduseks on vähemalt järgmiste tingimuste täitmine:

- kolmandatel riikidel peavad olema kehtivad tuumarelava leviku tõkestamise kohustused, mis tulenevad tavaliselt tõkestamislepingus või Tlatelolco lepingus osalemisest ja nendest tulenevatest kohustustest täiel määral kinnipidamisest ja mis on kooskõlas dokumendi INFCIRC 254/REV 1/1. osa tingimustega,
- selliste kaupade edasiveo puhul ühenduse liikmesriikide territooriumilt, mille suhtes Ameerika Ühendriikidel on kohustusi, peavad kolmandad riigid olema Ameerika Ühendriikidega sõlmitud tuumaenergiaalase koostöö lepingu osalised.

3. Kui üks lepinguosalistest peaks edaspidi taotlema artikli 8 lõike 1 punkti C alapunktide ii ja iii kohast edasivedu, esitab teine pool nende kolmandate riikide nimekirja, kuhu sellist edasivedu võib teha. Seoses sellega võtavad lepinguosalised arvesse järgmisi lisatingimusi:

- kavandatud toimingu vastavus IAEA dokumendi INFCIRC 225/REV 3 suunistele ja IAEA dokumendi INFCIRC 274/REV 1 sätetele, võttes arvesse nende võimalikku muutmist või vastuvõtmist lepinguosaliste ja ühenduse liikmesriikide poolt,
- kõnealuse kolmanda riigi rahuotstarbeliste tuumaprogrammide laad ja sisu,
- veo võimalikud tuumarelava leviku tõkestamise ja turvalisusega seotud tagajärjed kummalegi lepinguosalisele või ühenduse liikmesriigile.

4. Kumbki pool võib sobivaid kolmandaid riike igal ajal oma nimekirja lisada. Mõlemad lepinguosalised võivad kolmandaid riike oma nimekirjast kustutada pärast konsulteerimist teise lepinguosalisega. Kumbki pool ei kustuta kolmandaid riike oma nimekirjast kaubandusliku kasu saamiseks või selleks, et edasi lükata, takistada või tõkestada teise lepinguosalise rahuotstarbelisi tuumaprogramme või tema rahuotstarbelist tuumaenergialast koostööd kolmandate riikidega. Lepinguosalised teevad koostööd selleks, et saada nimekirjas sisalduvatelt kolmandatelt riikidelt võimalikult kiiresti ja üldistel alustel kinnitust selle kohta, et kõigi edasiveetud tuumakaupade suhtes kohaldatakse vastuvõtva riigi ja selle lepinguosalise vahel, kes ei vea edasi, kehtivaid koostöölepinguid. Sellise kinnitusteatise saamine ei ole kolmanda riigi nimekirja lisamise eeltingimus.

Edasivedu nimekirjades loetlemata kolmandatesse riikidesse käsitletakse iga üksikjuhtumi puhul eraldi.

5. Lepinguosaliselised lepivad kokku, et Euroopa Ühenduste Komisjoni ja Ameerika Ühendriikide Euroopa Ühenduse juures asuva esinduse vahel 18. juulil 1988. aastal vahetatud Ameerika Ühendriikide ja Jaapani vahelist koostöölepingut tuumaenergia rahuotstarbelise kasutamise kohta käsitlevate nootide sätteid kehtivad, olenemata punktidest 2, 3 ja 4 seni, kuni kehtib käesolev leping. Lepinguosaliselised kinnitavad, et eespool nimetatud sätteid kohaldatakse muu hulgas ka seguoksiidkütuses sisalduva plutooniumi suhtes. Nimetatud sätetes antud nõusolekud võib peatada ainult juhul, kui tegemist on niisama tõsise või tõsisema juhtumiga, kui on nimetatud punktis 8, ja kui see ähvardab vahetult edasivedu või Jaapanisse edasiveetud plutooniumiga seotud toiminguid.

6. Viidates lepingu artikli 8 lõikele 2 ja olenemata artikli 14 lõikest 6, võib kumbki pool oma asjaomaste ametiasutuste kaudu teha muudatusi üldisse rahuotstarbelisse tuumaprogrammi, saates teisele lepinguosalisele allpool sätestatud korras kirjaliku teate, mille kättesaamist tuleb kirjalikult kinnitada.

7. Selline kinnitus tuleb anda hiljemalt 30 päeva jooksul pärast teate kättesaamist ja selles sisaldub ainult teadaanne selle kohta, et teatis on kätte saadud. Üldiste tuumaprogrammide kavandatud muutmisele pööratakse lepingukohastel konsultatsioonidel võimalikult ulatuslikku tähelepanu, mis võib hõlmata mõlemapoolset huvi pakkuvate kaitsemeetmetega seotud teabe ja arvamuste vahetust.

A) Selleks et lisada oma jurisdiktsiooni alla kuuluval territooriumil paiknev rajatis ühenduse üldisse rahuotstarbelisse tuumaprogrammi, peab teade sisaldama järgmisi andmeid:

- i) rajatise nimi, liik ja asukoht ning selle praegune või kavandatav võimsus;
- ii) kinnitus, et Euratomi kaitsemeetmeid käsitlevat määrust nr 3227/76 kohaldatakse selle muudatusi arvesse võttes täies ulatuses;
- iii) rajatise puhul, mille suhtes vastavalt artikli 6 lõike 1 punktis a, b või c nimetatud kaitsemeetmete lepingutele hakatakse kohaldama IAEA kaitsemeetmete alast kontrolli, kinnitus, et vajalik kaitsemeetmete kord on IAEAg kokku lepitud ja et see kord lubab IAEA-l täielikult kasutada eespool nimetatud kaitsemeetmete lepingutest tulenevaid õigusi, pidades silmas nimetatud lepingute rakendamist käesoleva lepingu kehtivusaja jooksul, selleks et võimaldada IAEA-l saavutada oma seatud sihid ja kontrolli eesmärgid;
- iv) ühendusele kättesaadav mittekonfidentsiaalne teave IAEA kaitsemeetmete poliitika kohta ja mittekonfidentsiaalne teave rajatise seisukohast oluliste Euratomi kaitsemeetmete kohta;
- v) kinnitus, et käesoleva lepingu artikliga 11 nõutavaid füüsilise kaitse meetmeid kohaldatakse.

B) Selleks et lisada oma jurisdiktsiooni alla kuuluval territooriumil paiknev rajatis Ameerika Ühendriikide üldisse rahuotstarbelisse tuumaprogrammi, peab teade sisaldama järgmisi andmeid:

- i) rajatise nimi, liik ja asukoht ning selle praegune või kavandatav võimsus;
- ii) rajatiste puhul, mis on oma litsentsi või tegevusloa saanud Ameerika Ühendriikide Tuumaregulatiivkomisjonilt (*United States Nuclear Regulatory Commission*), kinnitus, et tuumamaterjali kontrolli põhiplaan (*Fundamental Nuclear Material Control Plan*), milles kirjeldatakse, mil viisil täidetakse

USA föderaaaleskirjade koodeksi (*US Code of Federal Regulations*) 10. jaotise osas 74 sätestatud nõudeid, võttes arvesse tehtud muudatusi, on kõnealuse rajatise puhul heaks kiidetud; USA Energeetikaministeeriumi (*United States Department of Energy*) tsiviilrajatiste puhul kinnitus, et rajatis vastab energeetikaministeeriumi korralduses 5633.3B "Tuumamaterjalide kontroll ja nendega seotud vastutus" ja sellega seotud suunistes sätestatud nõuetele, võttes arvesse tehtud muudatusi;

- iii) rajatise puhul, mille suhtes vastavalt artikli 6 lõike 1 punktis d nimetatud kaitsemeetmete lepingule hakatakse kohaldama IAEA kaitsemeetmete alast kontrolli, kinnitus, et vajalik kaitsemeetmete kord on IAEAg kokku lepitud ja et see kord lubab IAEA-l täielikult kasutada eespool nimetatud kaitsemeetmete lepingust tulenevaid õigusi, pidades silmas nimetatud lepingu rakendamist käesoleva lepingu kehtivusaja jooksul, selleks et võimaldada IAEA-l saavutada oma seatud sihid ja kontrollimise eesmärgid;
- iv) teave tuumamaterjali kontrolli põhiplaani peamiste joonte või eespool nimetatud energiaministeeriumi korralduse täitmise kohta ja Ameerika Ühendriikidele kättesaadav mittekonfidentsiaalne teave kaitsemeetmete poliitika kohta;
- v) kinnitus, et käesoleva lepingu artikliga 11 nõutavaid füüsilise kaitse meetmeid kohaldatakse.

C) Kumbki pool võib üldisest rahuotstarbelisest tuumaprogrammist tuumarajatisi välja jätta, saates teisele lepinguosalisele sellekohase teate, milles sisaldub rajatise nimi ja muu kättesaadav asjakohane teave.

8. A. Käesoleva lepingu artikli 8 lõikes 2 osutatud toimingud võivad jätkuda seni, kuni kõnealused sätted kehtivad lepinguosalise esitatud üldise rahuotstarbelise tuumaprogrammi suhtes, kui teine pool ei leia allpool sätestatud korras, et kõnealused toimingud tuleks peatada lähtuvalt objektiivsetest tõenditest, mille kohaselt nende jätkamisega kaasneks tõsine oht ühe lepinguosalise või ühenduse liikmesriigi turvalisusele või tuumarelvale leviku ohu märkimisväärne suurenemine, mis tuleneb vähemalt sama tõsisest olukorrast kui järgmised olukorrad:

a) ühenduse puhul:

- i) tuumarelvavabast riigist ühenduse liikmesriik lõhkab tuumarelvale või muu tuumalõhkeseadme;
- ii) tuumariigist ühenduse liikmesriik lõhkab tuumarelvale või muu tuumalõhkeseadme, kasutades käesoleva lepingu reguleerimisalasse kuuluvat ainet või seadet;
- iii) olenevalt asjaoludest, kas ühenduse liikmesriik või ühendus rikub oluliselt tõkestamislepingut või artikli 6 lõikes 1 nimetatud asjaomaseid kaitsemeetmete lepinguid või tuumakaupade veo suhtes kohaldatavaid dokumendi INF/CIRC 254/REV 1/1. osas sätestatud suuniseid, võttes arvesse selle võimalikku muutmist või vastuvõtmist lepinguosaliste ja ühenduse liikmesriikide poolt, või lõpetab nimetatud dokumendid või teatab, et need ei ole tema jaoks siduvad.
- iv) ühenduse liikmesriik veab käesoleva lepingu reguleerimisalasse kuuluva tuumakauba edasi tuumarelvavabasse riiki, kes ei ole IAEAg sõlminud täieulatuslikku kaitsemeetmete lepingut;
- v) ühenduse liikmesriigi suhtes kohaldatakse meetmeid, mis IAEA juhatajate nõukogu on võtnud vastavalt artikli 6 lõike 1 punktides a, b või c nimetatud asjaomase kaitsemeetmete lepingu artiklile 19;

- v) sõjategevus, avalikku korda ohustavad tõsised riigisisised rahutused või endast sõjaohtu kujutavad ulatuslikud rahvusvahelised pinged, mis kõik ohustavad tõsiselt ja valutult selliste toimingute kaitsemeetmeid või füüsilist kaitset.
- b) Ameerika Ühendriikide puhul:
- i) Ameerika Ühendriigid lõhkavad tuumarelva või muu tuumalõhkeseadme, kasutades käesoleva lepingu reguleerimisalasse kuuluvat ainet või seadet;
 - ii) Ameerika Ühendriigid rikuvad oluliselt tõkestamislepingut või artikli 6 lõike 1 punktis d nimetatud asjaomast kaitsemeetmete lepingut või tuumakaupade veo suhtes kohaldatavaid dokumendi INFCIRC 254/REV 1/1. osas sätestatud suuniseid, võttes arvesse selle võimalikku muutmist või vastuvõtmist lepinguosaliste poolt, või lõpetab nimetatud dokumendid või teatab, et need ei ole tema jaoks siduvad.
 - iii) Ameerika Ühendriigid veavad käesoleva lepingu reguleerimisalasse kuuluva tuumakauba edasi tuumarelvavabasse riiki, kes ei ole IAEAga sõlminud täieulatuslikku kaitsemeetmete lepingut;
 - iv) Ameerika Ühendriikide suhtes kohaldatakse meetmeid, mis IAEA juhatajate nõukogu on võtnud vastavalt artikli 6 lõike 1 punktis d nimetatud asjaomase kaitsemeetmete lepingu artiklile 18;
 - v) sõjategevus, avalikku korda ohustavad tõsised riigisisised rahutused või endast sõjaohtu kujutavad ulatuslikud rahvusvahelised pinged, mis kõik ohustavad tõsiselt ja vahetult selliste toimingute kaitsemeetmeid või füüsilist kaitset.
- B. Pool, kes leiab, et sellised objektiivsed tõendid on olemas, konsulteerib enne võimaliku otsuse vastuvõtmist teise lepinguosalisega Ameerika Ühendriikide puhul valitsuse tasandil ja ühenduse puhul Euroopa Komisjoni tasandil.
- C. Kõik otsused selle kohta, et kõnealused objektiivsed tõendid on olemas ja artikli 8 lõikes 2 osutatud toimingud tuleks peatada, võtab olenevalt asjaoludest vastu kas Ameerika Ühendriikide president või Euroopa Liidu Nõukogu ning sellest teatatakse kirjalikult teisele lepinguosalisele.
- D. Kõiki käesoleva lõike kohaselt lepinguosalise tehtud otsuseid kohaldatakse teise lepinguosalise käesoleva lepingu artikli 8 lõikes 2 osutatud toimingute suhtes tervikuna.
- E. Lepinguosalised kinnitavad, et käesoleva lepingu jõustumise ajal ei ole objektiivseid tõendeid ühegi eespool nimetatud ohu olemasolu kohta ja et nad ei näe ette selliste ohtude tekkimist tulevikus.
9. Kolmandate riikide valitsuste tegevust ega väljaspool kummagi lepinguosalise jurisdiktsiooni alla kuuluvat territooriumi toimuvaid sündmusi ei kasutata lõike 8 sätetele toetumise alusena seoses kõnealuse lepinguosalise jurisdiktsiooni alla kuulaval territooriumil aset leidvate toimingute või rajatise tegevusega, kui sellise tegevuse või selliste sündmuste tõttu ei põhjusta nimetatud toimingud või rajatiste tegevus ilmselgelt tuumarelva leviku ohu märkimisväärset suurenemist või tõsist ohtu lõikele 8 toetuva lepinguosalise turvalisusele.
10. Lõike 8 sätetele toetuv pool jälgib pidevalt otsuse vastuvõtmise põhjustanud olukorra arengut ja lõpetab nimetatud sätetele toetumise niipea, kui olukord seda võimaldab.
11. Lõike 8 sätetele ei toetuta lepinguosaliste rahuotstarbeliste tuumaprogrammide laadi või kütusetsükli valikuga seotud erinevuste tõttu ega selleks, et saada kaubanduslikku kasu, või selleks, et edasi lükata, takistada või

tõkestada teise lepinguosalise rahuotstarbelisi tuumaprogramme või tema rahuotstarbelist tuumaenergialast koostööd kolmandate riikidega.

12. Otsus toetuda lõike 8 sätetele tehakse ainult tuumarelva leviku tõkestamise või turvalisuse seisukohast ülimalt murettekitavate ja äärmuslike asjaolude korral ning sellist otsust kohaldatakse lühima aja jooksul, mida lepinguosalised vajavad kõnealuste äärmuslike asjaolude selgitamiseks vastuvõetaval viisil.

13. Kui lepingu artikli 8 lõikes 2 kokkulepitud toimingud peatatakse vastavalt lõikele 8, loetakse artikli 20 lõikes 1 kirjeldatud varudega samaväärsed tuumamaterjalikogused sellise peatamise ajal selle lepinguosalise valikul, kelle vastu peatamine on suunatud, käesoleva lepingu reguleerimisalasse kuuluvaks, kuid ainult ulatuses, mis vastab artiklis 19 nimetatud lepingute reguleerimisalale.

C. Proportsionaalsus

14. Artikli 8 ja artikli 13 lõigete 2-5 sätete kohaldamisel lõhustuva erimaterjali suhtes, mille tootmisel on kasutatud lepingu kohaselt transporditud tuumamaterjali ja/või mittetuumamaterjali ja kui sellist tuumamaterjali ja/või mittetuumamaterjali kasutatakse seadmetes, mida ei ole käesoleva lepingu kohaselt transporditud, kohaldatakse selliseid sätteid toodetud lõhustuva erimaterjali selle osa suhtes, mis vastab lõhustuva erimaterjali tootmiseks kasutatud transporditud tuumamaterjali ja/või mittetuumamaterjali osale kogu selliseks tootmiseks kasutatud tuumamaterjalis ja/või mittetuumamaterjalis.

D. Tulenevad kohustused

15. Artiklitest 6, 7 ja 11 tulenevaid kohustusi seoses lõhustuva erimaterjaliga, mille tootmiseks on käesoleva lepingu reguleerimisalasse kuuluvat tuumamaterjali kasutatud seadmetes, mida ei ole käesoleva lepingu kohaselt transporditud, võib täita ilma kõnealust lõhustuvat erimaterjali eraldi tähistamata. Kui sellist lõhustuvat erimaterjali kasutatakse edaspidi seadmetes, mida ei ole käesoleva lepingu kohaselt transporditud, kasutatakse kõnealuseid seadmeid sellise kasutamise jooksul ainult rahuotstarbeliselt.

E. Peatamine ja lõpetamine

16. Mõlemad lepinguosalised peavad ülimalt ebatõenäoliseks, et ühendus, selle liikmesriigid või Ameerika Ühendriigid võtaksid meetmeid, mille tõttu teine pool peaks toetuma artiklis 13 sätestatud õigustele. Sellest olenemata kajastab kõnealune artikkel mõlema lepinguosalise kindlat veendumust, et tegudesse, mille näol on tegemist tuumarelva leviku tõkestamise kohustuste olulise rikkumisega mis tahes riigi poolt, suhtutakse täie tõsidusega, ja et ühendus, selle liikmesriigid või Ameerika Ühendriigid võtavad iga tuumarelva leviku tõkestamise kohustuste olulise rikkumise puhul asjakohaseid meetmeid, nagu on sätestatud artiklis 13.

17. Rikkumist võib oluliseks pidada ainult juhul, kui see vastab lepinguõiguse Viini konventsioonis sisalduvale olulise rikkumise mõistele.

18. Lisaks sellele võivad küsimuse üle, kas on aset leidnud artikli 6 lõikes 1 nimetatud kaitsemeetmete lepingutes või muus kõnealuseid lepinguid muutvas või asendavas lepingus sisalduvate põhiliste kaitsekohustuste oluline rikkumine, otsustada olenevalt asjaoludest ainult kas Ameerika Ühendriikide president või Euroopa Liidu Nõukogu. Kõnealuse otsuse tegemisel on otsustavaks teguriks see, kas agentuuri juhatajate nõukogu on avastanud reeglite rikkumise.

Udfærdiget i Bruxelles, den 7. november 1995, i to eksemplarer på engelsk,

Gedaan te Brussel op 7 november 1995, in tweevoud, in de Engelse taal,

Tehty Brysselissä 7 päivänä marraskuuta 1995 kahtena samanlaisena kappaleena englannin kielellä,

Fait à Bruxelles, le 7 novembre 1995, en deux exemplaires, en langue anglaise,

Geschehen zu Brüssel am 7. November 1995 in zwei Urschriften in englischer Sprache,

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις 7 Νοεμβρίου 1995, εις διπλούν, στα αγγλικά,

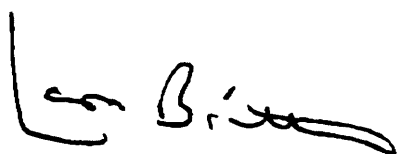
Fatto a Bruxelles, addì 7 novembre 1995, in duplice copia, in lingua inglese,

Feito em Bruxelas em sete de Novembro de mil novecentos e noventa e cinco, em duplo exemplar, em língua inglesa,

Hecho en Bruselas, el 7 de noviembre de 1995, en doble ejemplar en lengua inglesa,

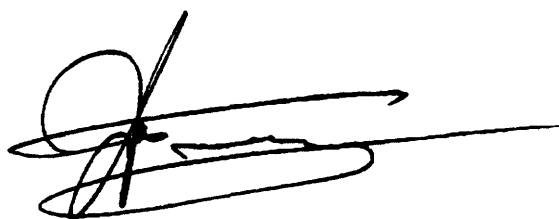
Utfärdat i Bryssel den 7 november 1995 på engelska i två likalydande exemplar,

For the European Atomic Energy Community
For det Europæiske Atomenergifællesskab
Voor de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie
Euroopan atomienergiayhteisön puolesta
Pour la Communauté européenne de l'énergie atomique
Für die Europäische Atomgemeinschaft
Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας
Per la Comunità europea dell'energia atomica
Pela Comunidade Europeia da Energia Atómica
Por la Comunidad Europea de la Energía Atómica
På Europeiska Atomenergigemenskapens vägnar

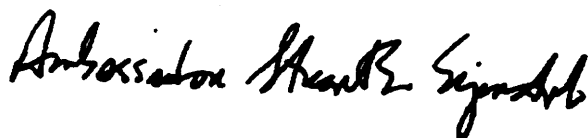

Sir Leon BRITTAN,

Euroopa Ühenduste Komisjoni asepresident
For the United States of America
For Amerikas Forenede Stater
Voor de Verenigde Staten van Amerika
Amerikan yhdysvaltojen puolesta
Pour les États-Unis d'Amérique
Für die Vereinigten Staaten von Amerika
Για τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής
Per gli Stati Uniti d'America
Pelos Estados Unidos da América
Por los Estados Unidos de América
På Förenta staternas vägnar

Christos PAPOUTSIS

Euroopa Ühenduste Komisjoni liige

Suursaadik Stuart E. EIZENSTAT

ja Brüsselis..... kuu..... päeval 1995. aastal (*) kahes eksemplaris hispaania, hollandi, itaalia, kreeka, portugali, prantsuse, rootsi, saksa, soome ja taani keeles, kusjuures kõik üksteist teksti on võrdselt autentised.

and at Brussels this day of 1995 (*), in duplicate, in the Danish, Dutch, Finnish, French, German, Greek, Italian, Portuguese, Spanish and Swedish languages, all eleven languages being equally authentic.

og i Bruxelles, den 1995 (*), i to eksemplarer, på dansk, tysk, spansk, fransk, græsk, italiensk, nederlandsk, portugisisk, svensk og finsk idet alle elleve sprog er lige autentiske.

en te Brussel op 1995 (*), in tweevoud, in de Deense, de Duitse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Italiaanse, de Nederlandse, de Portugese, de Spaanse en de Zweedse taal, zijnde alle elf teksten gelijkelijk authentiek.

ja Brysselissä päivänäkuuta 1995 (*), kahtena samanlaisena kappaleena tanskan, hollannin, suomen, ranskan, saksan, kreikan, italian, portugalin, espanjan ja ruotsin kielellä kaikkien yhdentoista kielen ollessa todistusvoimaisia,

et à Bruxelles, le 1995 (*), en deux exemplaires, en langues allemande, danoise, espagnole, finnoise, française, grecque, italienne, néerlandaise, portugaise et suédoise, ces onze langues faisant toutes également foi,

und zu Brüssel am 1995 (*) in zwei Urschriften in dänischer, deutscher, finnischer, französischer, griechischer, italienischer, niederländischer, portugiesischer, spanischer und schwedischer Sprache, wobei jeder Wortlaut gleichermaßen verbindlich ist.

και στις Βρυξέλλες, στις 1995 (*), εις διπλούν, στα δανικά, ολλανδικά, φινλανδικά, γαλλικά, γερμανικά, ελληνικά, ιταλικά, πορτογαλικά, ισπανικά και σουηδικά, και οι ένδεκα γλώσσες είναι εξίσου αυθεντικές.

e a Bruxelles, addì 1995 (*), in duplice copia, nelle lingue danese, olandese, finnico, francese, tedesco, greco, italiano, portoghese, spagnolo, svedese, gli undici testi facenti ugualmente fede.

e em Bruxelas, em de de 1995 (*), em duplo exemplar, em línguas alemã, dinamarquesa, espanhola, finlandesa, francesa, grega, italiana, neerlandesa, portuguesa e sueca, fazendo fé todas as onze versões linguísticas.

y en Bruselas, el de de 1995 (*), en doble ejemplar en lenguas alemana, danesa, española, finesa, francesa, griega, italiana, neerlandesa, portuguesa y sueca, siendo los once textos igualmente auténticos.

och i Bryssel den 1995 (*) i två likalydande exemplar på danska, finska, franska, grekiska, italienska, nederländska, portugisiska, spanska, svenska och tyska språken vilka alla är lika giltiga.

(*) 29.3.1996.

For the European Atomic Energy Community
For det Europæiske Atomenergifællesskab
Voor de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie
Euroopan atomienergiayhteisön puolesta
Pour la Communauté européenne de l'énergie atomique
Für die Europäische Atomgemeinschaft
Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας
Per la Comunità europea dell'energia atomica
Pela Comunidade Europeia da Energia Atómica
Por la Comunidad Europea de la Energía Atómica
På Europeiska Atomenergigemenskapens vägnar

Euroopa Ühenduste Komisjoni asepresident

Sir Leon BRITTAN

Euroopa Ühenduste Komisjoni liige

Christos PAPOUTSIS

For the United States of America
For Amerikas Forenede Stater
Voor de Verenigde Staten van Amerika
Amerikan yhdysvaltojen puolesta
Pour les États-Unis d'Amérique
Für die Vereinigten Staaten von Amerika
Για τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής
Per gli Stati Uniti d'America
Pelos Estados Unidos da América
Por los Estados Unidos de América
På Förenta staternas vägnar

Ameerika Ühendriikide Euroopa Ühenduse juures paikneva esinduse juhataja

Suursaadik Stuart E. EIZENSTAT.

A LISA

(Artikkel 8)

EURATOMI ESITATUD ÜLDINE RAHUOTSTARBELINE TUUMAPROGRAMM

Ümbertöötamisrajatised

			Võimsus ⁽¹⁾
Cogema — Établissement de la Hague	La Hague	Prantsusmaa	1 600
Cogema — Usine UP-1 ja CEA service de l'atelier pilote	Marcoule	Prantsusmaa	400
British Nuclear Fuels plc	Sellafield	Ühendkuningriik	2 700
UKAEA Government Division	Dounreay	Ühendkuningriik	ca ⁽²⁾ 5 ca 0,2 ⁽³⁾

⁽¹⁾ Võimsust väljendatakse raskmetallitonnides aasta kohta.⁽²⁾ seguoksiidkütus.⁽³⁾ kõrgrikastatud uraan kütusena.

Esinemisvormi või sisaldust muutvad rajatised

			Võimsus ⁽¹⁾
Belgonucleaire — Usine de fabrication d'éléments PU	Dessel	Belgia	35
FBFC International — Assemblage de combustibles MOX	Dessel	Belgia	35
Siemens Brennelementewerk — Betriebsteil MOX-Verarbeitung	Hanau	Saksamaa	160
CERCA/Établissement de Romans	Romans-sur-Isère	Prantsusmaa	0,2
Société Industrielle de combustible nucléaire	Veurey	Prantsusmaa	0,05
Cogema — Complexe de fabrication des combustibles	Cadarache	Prantsusmaa	30
Établissement MELOX	Marcoule	Prantsusmaa	115
British Nuclear Fuels plc	Sellafield	Ühendkuningriik	128
UKAEA Government Division	Dounreay	Ühendkuningriik	ca 1 (kõrgrikastatud uraan) ca 1 ⁽²⁾

⁽¹⁾ Võimsust väljendatakse raskmetallitonnides aasta kohta.⁽²⁾ Pluutooniumijääk.

AMEERIKA ÜHENDRIIKIDE ESITATUD ÜLDINE RAHUOTSTARBELINE TUUMAPROGRAMM

- I. Rajatised, kus toimub plutooniumi, uraan-233 ja kõrgrikastatud uraani üle ühe (1) efektiivkilogrammi suuruse üldkoguse ümbertöötamine või esinemisvormi või sisalduse muutmine.

A. ÜMBERTÖÖTAMISRAJATISED

Puuduvad

B. ESINEMISVORMI VÕI SISALDUST MUUTVAD RAJATISED

1. Muundamisrajatised

Nimi ja asukoht	Liik	Litsentsitud võimsus
Nuclear Fuel Services PO Box 337, MS 123 Erwin, TN 37650	Uraani lahjendamine rikastuse vähen- damiseks	7 000 kg U-235
Radiochemistry Processing Pilot Plant Oak Ridge National Lab PO Box X Oak Ridge, TN 37830	Muundamine	Alla 1 000 kg kõrgrikastatud uraani ja üle 100 kg U-233

2. Tuumkütust tootvad ja töötlevad rajatised

Nimi ja asukoht	Liik	Litsentsitud võimsus
General Atomics PO Box 81608 San Diego, CA 92138	Tuumkütuse tootmine TRIGA teadus- reaktorite jaoks	> 20 % rikastatud uraanium, 100 kg U-235

- II. Rajatised, kus toimub plutooniumi, uraan-233 ja kõrgrikastatud uraani üle ühe (1) efektiivkilogrammi suuruse üldkoguse ümbertöötamine või esinemisvormi või sisalduse muutmine, ei vaja täpsustamist.

B LISA

INTELLEKTUAALOMANDI ÕIGUSED

Vastavalt käesoleva lepingu artiklile 17 omistatakse käesoleva lepingu alusel loodud või antud õigused intellektuaalomandile käesolevas lisas sätestatud viisil.

I. Kohaldamine

Käesolevat lisa kohaldatakse kogu käesoleva lepingu alusel tehtava koostöö suhtes, kui selgelt ei ole teisiti kokku lepitud.

II. Õiguste omandiline kuuluvus ning nende omistamine ja teostamine

1. Käesolevas lepingus on mõistetel "intellektuaalomand" 14. juulil 1967 Stockholmis sõlmitud Ülemaailmse Intellektuaalomandi Organisatsiooni asutamise konventsiooni artiklis 2 määratletud tähendus.
2. Käesolev lisa käsitleb õiguste, soodustuste ja autoritasude jaotamist lepinguosaliste ja osaliste vahel. Kumbki pool tagab, et teine pool võib omandada talle käesoleva lisa kohaselt antud intellektuaalomandi õigused. Käesolev lisa ei muuda ega piira muul viisil lepinguosalise ja tema kodanike omavahelist õiguste jaotamist, mille määravad kindlaks kummagi lepinguosalise territooriumil kehtivad seadused ja tavad.
3. Käesoleva lepingu lõpetamine või lõppemine ei mõjuta käesolevast lisast tulenevaid õigusi ja kohustusi.
4. a) Lepinguosaliste vahelise koostöö korral käsitletakse ühisest teadustööst, st mõlema lepinguosalise koostöös tehtavast teadustööst tulenevat intellektuaalomandit tehnoloogiahalduskava raames vastavalt järgmistele põhimõtetele.
 - i) Lepinguosalised teatavad teineteisele mõistliku aja jooksul käesoleva lepingu (või selle asjaomaste rakenduskokkulepete) alusel tekkinud intellektuaalomandi õigustest.
 - ii) Ühise teadustöö käigus tekkinud intellektuaalomandiga õigusi ja soodustusi võivad ilma territoriaalsete piiranguteta kasutada mõlemad lepinguosalised, kui ei ole kokku lepitud teisiti.
 - iii) Kumbki pool taotleb aegsasti kaitset intellektuaalomandile, mille õigused ja soodustused kuuluvad tehnoloogiahalduskava kohaselt talle.
 - iv) Kummalgi lepinguosalisel on tühistamatu kasutustasuta lihtlitsents, mis lubab kogu käesolevast lepingust tulenevat intellektuaalomandit kasutada ainult teadus- ja uurimistöö otstarbel.
 - v) Vastuvõtivate asutuste poliitika kohaselt antakse külalisteadlastele intellektuaalomandi õigused ja osa vastuvõtva asutuse poolt selliste intellektuaalomandi õiguste litsentsimisest teenitud kasutustasudest.
- b) Kõigil muudel juhtudel nõuab kumbki pool oma õigusnormidega nõutud ulatuses, et kõik osalised sõlmiksid konkreetsed lepingud ühise teadustöö elluviimise ning osaliste õiguste ja kohustuste kohta. Intellektuaalomandi suhtes sätestatakse lepingus tavaliselt muu hulgas omandiline kuuluvus, kaitse, kasutajaõigused teadus- ja arendustööks, kasutamine ja levitamine, sealhulgas ühise avaldamise kord, külalisteadlaste õigused ja kohustused ning vaidluste lahendamise kord. Lepingus võib sätestada ka eel- ja taustteabe, litsentsimise ja lõpptulemused.
5. Säilitades käesoleva lepinguga hõlmatud valdkondades konkurentsitingimusi, püüab kumbki pool tagada, et käesoleva lepingu ja selle kohaselt sõlmitud kokkulepete alusel omandatud õigusi teostatakse nii, et soodustatakse eelkõige i)

käesolevalepingu kohaselt loodud või muul viisil kättesaadavaks tehtud teabe kasutamist ja levitamist, kuivõrd see on kooskõlas nii käesoleva lepingu tingimustega, selle IV jao sätete kui ka eeskirjadega, mis kehtivad lepinguosaliste siseriiklike, tundlikku või konfidentsiaalset tuumaenergiaalast teavet reguleerivate õigusnormide põhjal, ning ii) rahvusvaheliste normide vastuvõtmist ja rakendamist.

III. Autoriõigus

Kooskõlas käesoleva lepingu tingimustega käsitletakse lepinguosalistele või osalistele kuuluvat autoriõigust intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu kohaselt, mida haldab Maailma Kaubandusorganisatsioon.

IV. Teaduskirjandus

Vastavalt V jaos sätestatud avaldamata teabe käsitlemisele kohaldatakse järgmist korda.

1. Mõlemal lepinguosalisel on õigus saada tühistamatu ja kasutustasuta lihtlitsents, mille kohaselt võib kõigis riikides tõlkida, reprodutseerida ja avalikult levitada teavet, mida sisaldavad vahetult käesoleva lepingu kohasest ühisest teadustööst tulenevad teaduslikud ja tehnilised ajakirjad, artiklid, ettekanded, raamatud või muud andmekandjad.
2. Kõikidel autoriõigusega kaitstud tööde eksemplaridel, mida levitatakse avalikult ja mis koostatakse käesoleva sätte alusel, näidatakse töö autorite nimed, kui autor ei ole selgesõnaliselt keeldunud oma nime avaldamisest. Samuti on eksemplaridel selgelt näha märke lepinguosaliste koostööpanuse kohta.

V. Avaldamata teave

A. Avaldamata dokumenteeritud teave

1. Mõlemad lepinguosalised ja osalised määravad võimalikult kiiresti kindlaks teabe, mille avalikustamist nad seoses käesoleva lepinguga ei soovi, lähtudes muu hulgas järgmistest kriteeriumidest:
 - teave on salajane selles mõttes, et see ei ole tervikuna või oma teatavas koosseisus või koostisosade kogumina üldteada ega seaduslikul viisil hõlpsasti kättesaadav,
 - salajasusest tulenevalt on teabel tegelik või võimalik kaubanduslik väärtus,
 - teabe üle seaduslikku kontrolli omav isik on asjaoludest lähtuvalt võtnud vajalikke meetmeid, et hoida seda salajas.Kui ei ole teisiti ette nähtud, võivad lepinguosalised või osalised teataval juhul kokku leppida, et käesoleva lepingu kohase ühise teadustöö käigus esitatud, vahetatud või loodud teavet ei või osaliselt või täielikult avalikustada.
2. Kumbki pool või osaline tagab, et teine pool tunneb käesoleva lepingu kohase avaldamata teabe hõlpsasti ära ja saab aru selle salajasusest näiteks asjakohase märke või piirava seletuskirja järgi. See kehtib ka nimetatud teabe täieliku või osalise reprodutseerimise puhul.

Käesoleva lepingu kohaselt avaldamata teavet saav pool või osaline arvestab selle salajasusega. Need piirangud lõpevad automaatselt, kui sellise teabe omanik avalikustab teabe piiranguteta.

3. Vastuvõttev pool või osaline võib käesoleva lepingu kohaselt talle teise lepinguosalise edastatud avaldamata teavet levitada oma töötajatele, sealhulgas ka oma tööettevõtjatele ning muudele oma asjakohastele teenistustele, kellel on käimasoleva ühise teadustöö konkreetsete eesmärkidega seotud volitused, tingimusel et sellisel viisil levitatud avaldamata teave on kaitstud kummagi lepinguosalise õigusnormidega sätestatud ulatuses ning see teave on eespool sätestatu kohaselt kergesti äratuntav.

B. *Avaldamata dokumenteerimata teave*

Lepinguosalised või nende määratud isikud käsitlevad käesoleva lepingu alusel korraldatud seminaridel või muudel nõupidamistel esitatud avaldamata dokumenteerimata teavet või töötajate töölevõtmisest, teadusrajatiste kasutamisest või ühisprojektidest tulenevat teavet käesolevas lepingus dokumenteeritud teabe suhtes sätestatud põhimõtete kohaselt, tingimusel et sellise avaldamata või muu salajase või piiratud levikuga teabe vastuvõtjale hiljemalt teabe edastamise ajal siiski teatatakse edastatava teabe salajasusest.

C. *Järelevalve*

Kumbki pool püüab tagada, et talle käesoleva lepingu kohaselt teatavaks saanud avaldamata teabe suhtes kohaldatakse nimetatud lepingus sätestatud järelevalvet. Kui ühele lepinguosalistest saab teatavaks, et ta ei suuda täita punktide A ja B sätteid levitamisest hoidumise kohta või et see võib tõenäoliselt juhtuda, teatab ta sellest viivitamata teisele lepinguosalisele. Seejärel konsulteerivad lepinguosalised teineteisega asjakohaste meetmete võtmiseks.

VI. **Vaidluste lahendamine, intellektuaalomandi uued liigid ja ettenägematu intellektuaalomand**

1. Lepinguosaliste vahelised vaidlused intellektuaalomandi üle lahendatakse käesoleva lepingu artiklis 12 sätestatud korras.
 2. Kui üks pool või osaline leiab, et käesoleva lepingu kohases koostöös võib tekkida tehnoloogiahalduskava või lepinguosaliste vahelise lepinguga hõlmamata uut liiki intellektuaalomand või kui tekivad muud ettenägematud raskused, alustavad lepinguosalised viivitamata arutelusid, et tagada oma territooriumil kõnealuse intellektuaalomandi kaitse, kasutamise ja levitamise piisav sätestatus.
-

Tuumarelva leviku tõkestamise deklaratsioon

1. Seoses allakirjutamisega Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Ameerika Ühendriikide vahelisele uuele koostöölepingule tuumaenergia rahuotstarbelise kasutamise kohta otsustasid Ameerika Ühendriigid, edaspidi "Ühendriigid", ja Euroopa Liit üles tähendada järgmised seisukohad.
2. Ühendriigid ja Euroopa Liit kinnitavad veel kord oma toetust tuumarelva leviku tõkestamise meetmete asjakohasele tugevdamisele kogu maailmas, oma otsust muuta rahuotstarbeline tuumaenergiaalane kaubavahetus ja tuumatehnoloogia üha avatumaks neile riikidele, kes järgivad vastuvõetud rahvusvahelisi tuumarelva leviku tõkestamise eeskirju, ja oma vastuseisu järelevalvele, mis koormab ebaõiglaselt seaduslikku kaubandust ning piirab põhjendamatult ülemaailmset majanduskasvu ja võimalusi rahuotstarbelise tuumaenergia kasutamise valdkonnas.
3. Ühendriigid ja Euroopa Liit võtavad endale kohustuse tagada, et tuumaenergia uuringud, areng ja kasutamine rahuotstarbelistel eesmärkidel toimuksid tuumarelva leviku tõkestamise lepingu (edaspidi "tõkestamisleping"), mille osalised Ühendriigid ja Euroopa Liit on, eesmärkide kohaselt. Nad kinnitavad oma kavatsust teha omavahel ja muude huvitatud riikidega tihedat koostööd selleks, et toetada ülemaailmset lepinguga liitumist. Ühendriigid ja Euroopa Liit on ühisel seisukohal, et tõkestamisleping on ülemaailmse tuumarelva leviku tõkestamise režiimi nurgakivi ning tulemuslik tuumarelva leviku tõkestamise režiim on vajalik selleks, et kasutada tuumaenergiat rahuotstarbelistel eesmärkidel täies ulatuses ja saavutada lepingu IV artikli eesmärgid. Samuti on nad ühisel seisukohal, et tuumarelva leviku tõkestamise kindlustamine on oluline tarnimiskindluse tagamiseks ja et sellise seose tunnustamine on osutunud oluliseks mitmel rahvusvahelise tuumaenergiaalase kaubanduse ja koostöö meetmeid käsitleval nõupidamisel.
4. Kumbki pool ei eelda selliseid poliitika või muude asjaolude muudatusi, mis kahjustaksid lepinguga sätestatud koostöö tingimusi, sealhulgas eriti neid tingimusi, mis on seotud kokkuleppega teostada teatavaid toiminguid kindlalt, turvaliselt ja katkematult kogu lepingu kehtivuse aja jooksul.
5. Lisaks sellele kinnitavad Ühendriigid oma valmisolekut alustada läbirääkimisi Euroopa Aatomienergiaühendusega nõustumist käsitlevate sätete väljajätmise üle, kuivõrd Ühendriikide seisukoht selles osas on muutunud tuumarelva leviku tõkestamise alal üldise olukorra paranemise tõttu.
6. Ühendriigid ja Euroopa Liit toetavad täielikult Rahvusvahelist Tuumaenergiaagentuuri (IAEA) ja tema asendamatut rolli seoses tuumarelva leviku tõkestamisega. Nad tunnustavad, et IAEA kaitsemeetmete süsteem on ülemaailmse tuumarelva leviku tõkestamise režiimi oluline osa.

Nad usuvad IAEA kaitsemeetmete süsteemi tõhususse, tõdedes samas, et kõnealust süsteemi tuleb jätkuvalt täiustada, eriti piirkondades, kus on tuumarelva leviku oht. Nad on ühisel seisukohal, et tuumarelvavabad riigid, kellel on IAEA kaitsemeetmetega hõlmamata tuumarajatisi, peaksid hakkama selliste rajatiste suhtes kohaldama IAEA kaitsemeetmeid ning parim viis selle eesmärgi saavutamiseks on liitumine lepinguga.

7. Ühendriigid ja Euroopa Liit on valmis jätkama meetmete võtmist, mis on vajalikud selleks, et IAEA saaks kaitsemeetmeid tõhusalt ja tulemuslikult kohaldada ning saavutada tuumarajatiste kontrollimise eesmärgi

nende vastavas õigusruumis kas agentuuri ja Ameerika Ühendriikide vahelise kaitsemeetmete lepingu või agentuuri, ühenduse ja ühenduse liikmesriikide vahelise kaitsemeetmete lepingu kohaselt.

8. Lisaks sellele tõdevad Ühendriigid, et vastavalt Euratomi asutamislepingule peab ühendus otstarbeka järelevalvega tagama, et tuumamaterjale ei kasutata muudel eesmärkidel peale nende, milleks nad on ette nähtud, ning selleks kohaldatakse kaitsemeetmeid kooskõlas Euratomi asutamislepingu VII peatükiga. Ühendriigid ja Euroopa Liit on ühisel seisukohal, et ühenduse piirkondlik kaitsemeetmete süsteem aitab oluliselt ja austust väärivalt kaasa tuumarelvade leviku tõkestamise eesmärkide ja eespool nimetatud sihtide saavutamisele.
 9. Ühendriigid, ühendus ja kõik ühenduse liikmesriigid meenutavad, et nad on rahvusvahelise tuumamaterjali füüsilise kaitse konventsiooni osalised, ning nimetatud konventsiooni sätteid on olulised tuumamaterjali ebaseadusliku ringluse vältimiseks. Ühendriigid ja ühenduse liikmesriigid kinnitavad oma kavatsust tagada tuumamaterjali kasutamise, ladustamise ja transpordi piisav füüsiline kaitse oma vastavas õigusruumis.
 10. Ühendriigid ja Euroopa Liit kinnitavad taas oma ühist seisukohta, et ühise tuumarelvade leviku tõkestamisega seotud ekspordi põhimõtted ja tavad, mis kajastuvad tuumatarneriikide grupi (NSG) suunistes ja Zanggeri komitee käsituslepetes, aitavad märkimisväärselt tagada, et rahuotstarbeline koostöö tuumaenergia alal toimub asjakohastel tingimustel ja asjakohase järelevalve all. Ühendriigid ja Euroopa Liit rõhutavad, et eriti oluline on NSG põhimõte, mille kohaselt on NSG ja Zanggeri komitee kontrollnimekirja (*trigger list*) kuuluvate tuumarajatiste, -seadmete, -komponentide või -materjalide veoks mis tahes tuumarelvavabasse riiki nõutavaks eeltingimuseks IAEA kaitsemeetmete kohaldamine kõigi praeguste ja tulevaste tuumaenergiaalaste toimingute puhul, ning NSG tuumaenergiaalane kaksikkasutusseadmete, -materjali ja sellega seotud tehnika kontrollimise kord.
- Lisaks sellele kinnitavad nad veel kord oma kavatsust kohaldada ettevaatust ja piiranguid tundlike kaupade, näiteks ümbertöötamis- ja rikastamisseadmete ja -tehnika, taastatud plutooniumi ja kõrgrikastatud uraani ekspordimisel.
11. Ühendriigid ja Euroopa Liit kinnitavad oma kavatsust teha omavahel ja teiste huvitatud riikidega koostööd selleks, et kõik tuumatarbijad peaksid kinni NSG tuumamaterjali transpordi suunistest ja viiksid tuumamaterjali ekspordi põhimõtteid ka muul viisil ellu nii, et see aitaks kaasa tuumarelvade leviku tõkestamisele.
 12. Ühendriigid ja Euroopa Liit tunnistavad, et plutooniumi eraldamine, ladustamine, transportimine ja kasutamine eeldavad selliste meetmete jätkuvat kohaldamist, mis aitaksid tagada tuumarelvade leviku ohu vältimise. Nad on otsustanud jätkuvalt toetada rahvusvaheliste kaitsemeetmete ja muude tuumarelvade leviku tõkestamise meetmete tugevdamist.

29. märts 1996

EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 7. november 1995

Tema Ekstsellents härra Warren Christopher,
Ameerika Ühendriikide riigisekretär

Lugupeetud riigisekretär,

Meil on au osutada Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Ameerika Ühendriikide vahelise tuumaenergia rahuotstarbelist kasutamist käsitleva koostöölepingu artikli 4 lõikele 2.

Vastavalt meie seisukohale oleme kõnealuse artikli rakendamise suhtes leppinud kokku järgmises. Kaubandust, tööstuslikku tegevust või tuumamaterjali vedu lepinguosaliste territooriumil käsitlevad tegevusload, sealhulgas ekspordi- ja impordilitsentsid ning kolmandatele isikutele antud tegevusload või nõusolekud tuleks tavaliselt anda kahe kuu jooksul pärast taotluse esitamist asjaomasele ametiasutusele. Euroopa Ühenduse ja Ühendriikide vahelist tuumaenergiaalast kaubandust tuleks toetada ja ergutada; tunnistatakse, et tarnete usaldusväärsus on oluline ning ühenduse ja USA tööstus peavad olema jätkuvalt kindlad tarnete õigeaegses sooritamises, et nad saaksid oma tuumarajatiste tööd tulemuslikult kavandada; tunnistatakse ka seda, et põhjendamatu viivitamine ekspordilitsentside ja muude asjakohaste lubade andmisega ei oleks kooskõlas lepingu aruka ja tõhusa haldamisega.

Me soovime meelde tuletada, et vastavalt lepingu artiklile 10 ei sekku lepinguosalised teineteise tuumaprogrammidesse; lepinguosalised tunnistavad, et Euroopa Liit, selle liikmesriigid ja USA kohustuvad samaväärse jõuga järgima rahvusvahelist tuumarelva leviku tõkestamist ja kaitsemeetmete režiime.

Lepingut käsitlevate läbirääkimiste käigus võtsid lepinguosalised nõuetekohaselt arvesse selles valdkonnas võetud kohustusi.

Lepinguosalised väljendavad oma kindlat veendumust selle kohta, et teine pool tegutseb kooskõlas selliste kohustustega. Seetõttu loobuvad lepinguosalised käesoleva lepingu reguleerimisalasse kuuluvate kaupade puhul ekspordilitsentse andes nõudest, mille kohaselt teine pool ja tema asjakohased isikud, ettevõtjad või ametiasutused peaksid esitama andmed kõnealuste kohustuste täieliku täitmise kohta.

Seoses sellega lepitakse kokku, et kui asjaomane ametiasutus leiab, et taotlust ei ole võimalik kahe kuu jooksul läbi vaadata, edastab ta viivitamata põhjendatud teate taotluse esitanud isikutele või ettevõtjatele. Kui keeldutakse taotluse põhjal loa andmisest või kui esimese taotluse esitamisest on möödunud üle nelja kuu, võib taotluse esitanud isikute või ettevõtjate pool lepingu artikli 12 alusel nõuda kiireloomulist konsultatsiooni, mis toimub esimesel võimalikul juhul ja mitte hiljem kui 30 päeva jooksul pärast sellise taotluse saamist.

Meil oleks hea meel, kui Te kinnitaksite, et jagate käesolevas kirjas väljendatud seisukohti.

Härra riigisekretär, võtke vastu meie sügav lugupidamine.

Euroopa Aatomienergiaühenduse nimel:

Euroopa Ühenduste Komisjoni asepresident

Sir Leon BRITTAN

Euroopa Ühenduste Komisjoni liige

Christos PAPOUTSIS

Nr 42

Brüssel, 7. november 1995

Lugupeetud Sir Leon Brittan,

Euroopa Ühenduste Komisjoni asepresident

Lugupeetud Christos Papoutsis,

Euroopa Ühenduste Komisjoni liige

Lugupeetud härrad,

Mul on au teatada, et sain kätte Teie ekspordilitsentside väljaandmist käsitleva tänase kuupäevaga kirja, mille koopia on lisatud käesolevale kirjale.

Lisaks sellele on mul au Teile teatada, et Ameerika Ühendriikide valitsus jagab kõnealuses kirjas esitatud seisukohti.

Austatud härrad, võtke vastu minu sügav lugupidamine.

Suursaadik

Stuart E. EIZENSTAT

Nr 43

Ameerika Ühendriikide Esindusel Euroopa Liidu juures on au avaldada oma lugupidamist Euroopa Ühenduste Komisjonile ja ta soovib komisjonile teatada, et Ameerika Ühendriigid püüdleval kindlalt selle poole, et aja jooksul loobuda tuumaenergias tsiviilotstarbel kõrgrikastatud uraani kasutamisest. Sel eesmärgil toetab ta programmi "Väiksema rikastusega tuumkütus uurimis- ja katsereaktorite tarvis" (*Reduced Enrichment for Research and Test Reactors* — RERTR) selliste reaktorite jaoks väherikastatud kütuste väljatöötamiseks ning on teinud ettepaneku võtta vastu põhimõtted, mille kohaselt välisriikide teadusreaktoritest pärinevat kasutatud tuumkütust käideldakse Ühendriikides, kaasa arvatud võimalus lõpphoiustada Ühendriikidest pärinev teadusreaktorite kasutatud tuumkütus Ameerika Ühendriikidesse. Seoses viimasena kirjeldatud võimalusega valmistavad Ühendriigid ette programmilist aruannet keskkonnamõju kohta, mis valmib 1995. aastal.

Ameerika Ühendriigid tunnustavad siiski, et teatavatel Euroopa Aatomienergiaühenduses paiknevatel teadusreaktoritel on teatavatel tingimustel vaja kütusena kasutada kõrgrikastatud uraani.

Kui ühendus peaks selliste vajaduste rahuldamiseks soovima eelnevate koostöölepingute alusel tarnitud kõrgrikastatud uraani taasrikastada, kinnitavad Ameerika Ühendriigid, et nad püüavad igati jõuda artikli 8 lõike 1 punkti A kohaselt ühendusega kokkuleppele sellise rikastamise tingimustes.

Ameerika Ühendriikide Esindus Euroopa Liidu juures soovib Euroopa Ühenduste Komisjonile veel kord väljendada oma sügavat lugupidamist.

Suursaadik

Stuart E. EIZENSTAT

Ameerika Ühendriikide Esindus

Euroopa Liidu juures

Brüssel, 7. november 1995

Nr 44

Brüssel, 7. november 1995

Lugupeetud Sir Leon Brittan,
Euroopa Ühenduste Komisjoni asepresident

Lugupeetud Christos Papoutsis,
Euroopa Ühenduste Komisjoni liige

Lugupeetud härrad,

Mul on au osutada Ameerika Ühendriikide ja Euroopa Aatomienergiaühenduse vahelisele tuumaenergia rahuotstarbelist kasutamist käsitlevale koostöölepingule (edaspidi "USA–Euratomileping") ja eriti kõnealuse lepingu artikli 8 lõike 1 punkti C alapunktile iii.

Lisaks sellele on mul au kinnitada, et Ameerika Ühendriigid peavad läbirääkimisi tuumaenergia rahuotstarbelist kasutamist käsitleva uue koostöölepingu üle Šveitsi Konföderatsiooniga ning Ameerika Ühendriigid on valmis andma Šveitsi Konföderatsioonile pikaajalise eelneva nõusoleku sellise lepingu reguleerimisalasse kuuluva kiiritatud tuumamaterjali veoks Euratomile selle ümbertöötamiseks ning taastatud plutooniumi ladustamiseks ja seguoksiidkütuseks töötlemiseks. Samuti on Ameerika Ühendriigid seoses Šveitsi Konföderatsiooniga sõlmitava tuumaenergia rahuotstarbelist kasutamist käsitleva uue koostöölepinguga valmis andma Euratomile pikaajalise eelneva nõusoleku Šveitsist pärineva plutooniumi, sealhulgas sellise seguoksiidkütuste koostisosades sisalduva plutooniumi edasiveoks Šveitsi USA–Euratomilepingu kohaselt, et seda kasutataks kõnealuse riigi rahuotstarbelises tuumaprogrammis.

Lugupeetud härrad, võtke veel kord vastu minu sügav lugupidamine.

Suursaadik

Stuart E. EIZENSTAT

Nr 45

Ameerika Ühendriikide Esindus Euroopa Liidu juures avaldab oma lugupidamist Euroopa Ühenduste Komisjonile ja osutab 7. novembril 1995. aastal allkirjutatud Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Ameerika Ühendriikide vahelisele tuumaenergia rahuotstarbelist kasutamist käsitlevale koostöölepingule ja eriti selle artikli 21 lõikele 6.

Nimetatud sätte tingimuste kohaselt hõlmab mõiste "lõhustuv erimaterjal" plutooniumi.

Rahvusvahelise Tuumaenergiaagentuuri (IAEA) põhikirja XX artiklis sätestatud lõhustuva erimaterjali mõiste sisaldab viidet plutoonium 239-le, mitte aga plutooniumile.

Rahvusvaheliselt tunnistatakse näiteks IAEA dokumendi INFCIRC 153 lõikes 36, et plutoonium, mille isotoopkoostis sisaldab üle 80 % plutoonium-238, ei ole kaitsemeetmete seisukohast oluline ja selle suhtes ei pea kohaldama tavapäraseid lõhustuva erimaterjali kontrollimise meetmeid.

Lepinguosalised nõustuvad, et artikli 21 lõikes 6 sätestatud lõhustuva erimaterjali mõiste vastuvõtmise eesmärk ei ole IAEA mõiste asendamine ega ole vastuolus mitmepoolse kaitsemeetmete režiimiga.

Seetõttu kinnitavad lepinguosalised, et plutooniumi, mille isotoopkoosseis sisaldab üle 80 % plutoonium-238, ei ole vaja pidada lepingu reguleerimisalasse kuuluvaks.

Esindusel oleks hea meel, kui ühendus kinnitaks, et ta jagab käesolevas kirjas väljendatud seisukohti.

Ameerika Ühendriikide Esindus Euroopa Liidu juures soovib Euroopa Ühenduste Komisjonile väljendada veel kord oma sügavat lugupidamist.

Suursaadik

Stuart E. EIZENSTAT

Ameerika Ühendriikide Esindus

Euroopa Liidu juures,

Brüssel, 7. november 1995

EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 7. november 1995

Euroopa Ühenduste Komisjon avaldab oma lugupidamist Ameerika Ühendriikide Esindusele Euroopa Ühenduse juures ja tal on au teatada, et ta sai kätte Ameerika Ühendriikide Esinduselt Euroopa Ühenduse juures artikli 21 lõiget 6 käsitleva 7. novembri 1995. kuupäevaga kirja, mille koopia on lisatud käesolevale kirjale.

Euroopa Ühenduste Komisjon soovib Ameerika Ühendriikide Esindusele Euroopa Ühenduse juures teatada, et jagab kõnealuses kirjas väljendatud seisukohti.

Euroopa Ühenduste Komisjon kasutab võimalust kinnitada Ameerika Ühendriikide Esindusele Euroopa Ühenduse juures veel kord oma sügavat lugupidamist.

Euroopa Aatomienergiaühenduse nimel:

Euroopa Ühenduste Komisjoni asepresident

Sir Leon BRITTAN

Euroopa Ühenduste Komisjoni liige

Christos PAPOUTSIS

Nr 46

Ameerika Ühendriikide Esindus Euroopa Liidu juures avaldab oma lugupidamist Euroopa Ühenduste Komisjonile ja osutab 7. novembril 1995. aastal allakirjutatud Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Ameerika Ühendriikide vahelisele tuumaenergia rahuotstarbelist kasutamist käsitlevale koostöölepingule.

Tundlik tuumatehnoloogia

Ameerika Ühendriikide valitsus juhib tähelepanu sellele, et lepingus ei ole sätestatud tundliku tuumatehnoloogia ega selliste koostisosade või koostisosade rühmade vedu, mis on olulised uraani täieliku rikastamise, tuumkütuse töötlemise või raske vee tootmise rajatiste tööks. Ameerika Ühendriikide valitsus kinnitab Euroopa Aatomienergiaühendusele, et tundlikku tuumatehnoloogiat, mis on määratletud kui mis tahes teave (sealhulgas tootmis- või kasutusrajatistes või selle olulises koostisosas sisalduv teave), mis ei ole avalikkusele kättesaadav ja mis on oluline uraani rikastamise või tuumkütuse töötlemise või raske vee tootmisega tegeleva rajatise projekteerimise, ehitamise, valmistamise, töö või tehnilise hoolduse seisukohast, kuid mis ei hõlma piiratud avaldamiseks mõeldud teavet (*Restricted Data*)⁽¹⁾, võib viia ühendusse väljaspool koostöölepingu reguleerimisala vastavalt USA tuumaenergiaseaduse lõigetele 127 ja 128. Ümbertöötamis-, rikastamis- või raske vee rajatise või selle üliolulise koostisosa vedu võib toimuda ainult koostöölepingu kohaselt.

Reaktortehnoloogia

Lisaks sellele kinnitab Ameerika Ühendriikide valitsus, et energeetilise tuumareaktori tehnoloogiat võib ühendusse vedada väljaspool koostöölepingu reguleerimisala.

Lepingu artikli 21 lõikes 5 loetlemata mittetuumamaterjali, näiteks tsirkooni ja selle sulameid ja koostisosi, võib Ameerika Ühendriikidest vedada ühenduse isikutele ja ettevõtjatele väljaspool koostöölepingu reguleerimisala.

Ameerika Ühendriikide valitsus juhib tähelepanu, et tundlikku tuumatehnoloogiat ja reaktortehnoloogiat võib Euroopa Ühendusest vedada Ameerika Ühendriikidesse väljaspool nende vahelise koostöölepingu reguleerimisala.

Ameerika Ühendriikide Esindus Euroopa Liidu juures soovib Euroopa Ühenduste Komisjonile veel kord väljendada oma sügavat lugupidamist.

Suursaadik

Stuart E. EIZENSTAT

Ameerika Ühendriikide Esindus
Euroopa Liidu juures

Brüssel, 7. november 1995

⁽¹⁾ "Piiratud avaldamiseks mõeldud teave" (*Restricted Data*) tähendab igasugust teavet 1) tuumarelvade projekteerimise, tootmise või kasutamise kohta, 2) lõhustuva erimaterjali tootmise kohta või 3) lõhustuva erimaterjali kasutamise kohta energia tootmiseks, kuid ei hõlma ühe lepinguosalise teavet, mille salajasuse see on tühistanud, ega teavet, mille see pool on piiratud avaldamiseks mõeldud teabe kategooriast välja jätanud.

EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 7. november 1995

Euroopa Ühenduste Komisjon avaldab oma lugupidamist Ameerika Ühendriikide Esindusele Euroopa Ühenduse juures ja tal on au teatada, et ta sai kätte Ameerika Ühendriikide Esinduselt Euroopa Ühenduse juures tundlikku tuumatehnoloogiat ja reaktortehnoloogiat käsitleva kirja kuupäevaga 7. november 1995, mille koopia on lisatud käesolevale kirjale.

Euroopa Ühenduste Komisjon soovib Ameerika Ühendriikide Esindusele Euroopa Ühenduse juures teatada, et ta on kõnealuse kirja sisu asjakohaselt arvesse võtnud.

Euroopa Ühenduste Komisjon kasutab võimalust kinnitada Ameerika Ühendriikide Esindusele Euroopa Ühenduse juures veel kord oma sügavat lugupidamist.

Euroopa Aatomienergiaühenduse nimel:

Euroopa Ühenduste Komisjoni asepresident

Sir Leon BRITTAN

Euroopa Ühenduste Komisjoni liige

Christos PAPOUTSIS

Nr 47

Brüssel, 7. november 1995

Lugupeetud Sir Leon Brittan,
Euroopa Ühenduste Komisjoni asepresident

Lugupeetud Christos Papoutsis,
Euroopa Ühenduste Komisjoni liige

Lugupeetud härrad,

Mul on au osutada Ameerika Ühendriikide ja Euroopa Aatomienergiaühenduse vahelise tuumaenergia rahuotstarbelist kasutamist käsitlevale koostöölepingule (edaspidi "leping") ja eriti selle lepingu artikli 7 lõikele 2, milles on sätestatud, et "käesoleva lepingu kohaselt transporditud mittetuumamaterjali, tuumamaterjali ja -seadmeid ning seoses nendega kasutatavaid või toodetavaid lõhustuvaid erimaterjale ei kasutata sõjalistel eesmärkidel".

Nimetatud sätte tagajärjel toimuks igasugune Ühendriikide ja ühenduse või selle liikmesriigi vaheline tuumaenergiaalane koostöö sõjalistel eesmärkidel väljaspool lepingu reguleerimisala ja eeldaks eraldi koostöölepingut, mis oleks kavandatud spetsiaalselt niisuguste sõjaliste eesmärkide edendamiseks. Ameerika Ühendriikide valitsuse nimel võin kinnitada, et sellist sõjalistel eesmärkidel tehtavat tuumaenergiaalast koostööd liikmesriigiga kaalutakse nõuetekohaselt, kui asjaolud seda õigustavad.

Austatud härrad, võtke veel kord vastu minu sügav lugupidamine.

Suursaadik

Stuart E. EIZENSTAT
